

ANTIKVÁR-TÁR

Gulyás Pál

Az Elzevirek Reszpublikái
és rokonkiadványok
a Magyar Nemzeti Múzeumban

AZ ELZEVIEREK
RESZPUBLIKÁI
ÉS
ROKONKIADVÁNYOK
A MAGYAR NEMZETI MÚZEUMBAN

EGY MELLÉKLETTEL ÉS HARMINCKÉT SZÖVEGKÉPPEL

KÖZLI

Dr. GULYÁS PÁL

BUDAPEST
A SZERZŐ KIADÁSA

1912.

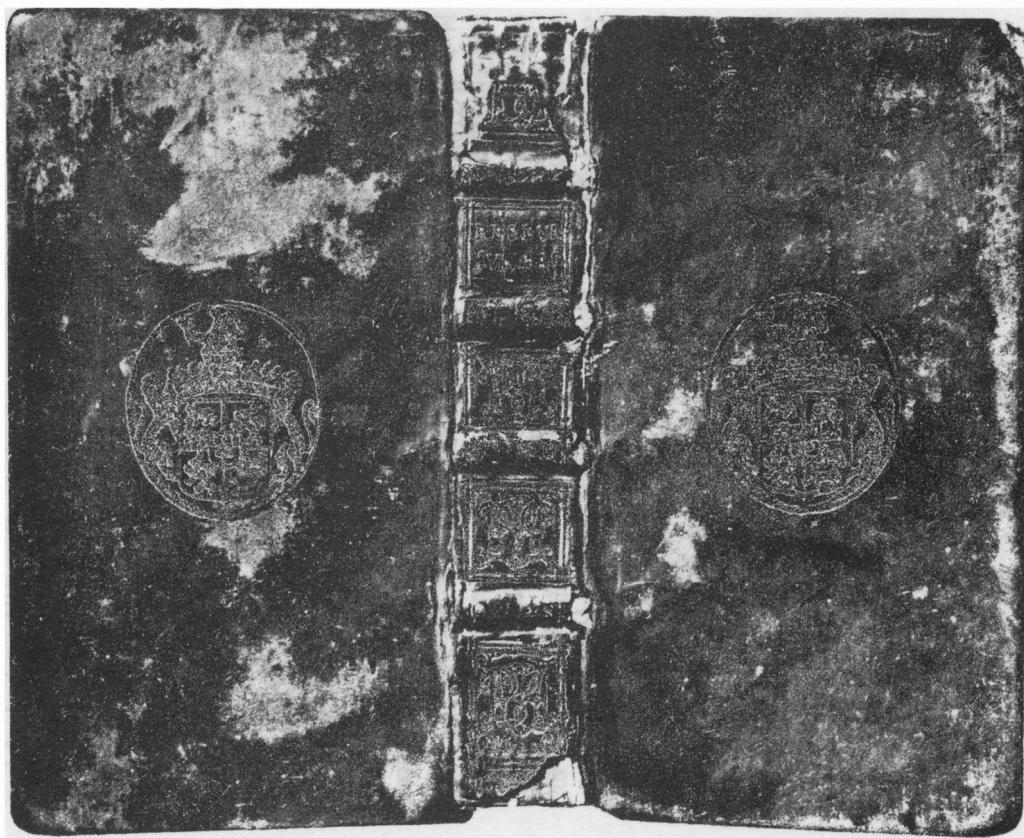
Kiadványunk a Magyar Könyv Alapítvány támogatásával jelent meg

© Gulyás Pál jogutóda

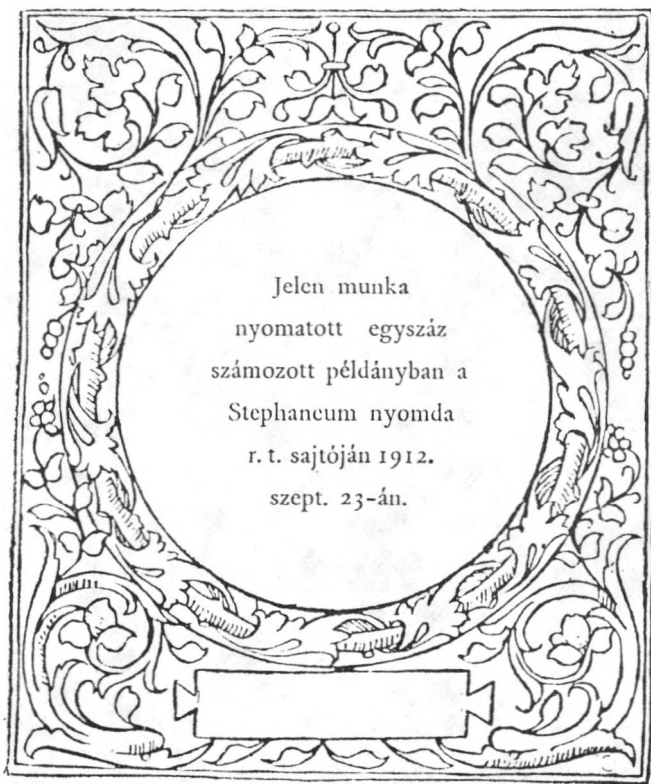
Reprint kiadás
a szerző 1912-es kiadása alapján

A kiadásért felel
a Hatágú Síp Alapítvány kiadója
1133 Budapest, Váci út 100. fsz. 12.
Telefon: 140-3728

ISBN 963 7615 28 8
ISSN 1217-7784

A *Respublica regni Hungariae* LOMÉNIE-BRIENNE-féle példánya a M. N. Múzeumban.

MULT SZÁZADOK klasszikus nyomdász-dinasztiái közt kevés van, mely olyan hosszú ideig s olyan általánosan uralkodott volna a közizlésen, mint az ELZEVIER-család. Nemcsak a szenvedélyes könyvbarát, hanem a laikus is megbecsülte azokat a könyveket, melyek e cég jelzésével ellátva kerültek kezei közé s habár a XVI. és XVII. század tipográfiai mestereinek kereslete ma már korántsem akkora, aminő volt teszem azt a mult század második felében, az Elzeviek izléses kiállításukkal, kellemes nyomásukkal ma is lebilincselik azok érdeklődését, akik a divat változó szeszélyeivel nem törődve, a szépet pusztán a szépért kedvelik.

Az ELZEVIEREK világhírű leydeni műhelyét ELZEVIER Lajos, flamand származású könyvkötő alapította meg, aki 1580-ban telepedett meg ebben a virágzó egyetemi városban. Könyvkereskedését az egyetem kuratóriumától nyert és 1587 április havában kelt kiváltságlevél alapján nyitotta meg az akadémia területén. ELZEVIER Lajos 1617 elején halt meg, virágzó, de a korabeli könyvkereskedők és kiadók tevékenységétől semmiben sem különböző üzletet hagyva örököseire. A leydeni üzletet legidősebb és legfiatalabb fia vette át: Máté és Bonaventura; Máté 1622-ben a saját fia, Ábrahám javára lemondott az üzletréséről. A két új társ 1625-ben magához váltotta ELZEVIER Izsáknak 1617-ben berendezett nyomdáját s ezzel meg volt adva a cég tipográfiai világhírének lehetősége. Tényleg a cég virágzásának legfényesebb korszaka 1626-ban indult meg s a vállalkozó szellemű társak a nagyszabású kiadványok egész sorát indítják meg. Ekkortól datálódik az ELZEVIEREK-

nek mint egyetemi könyvnyomtatóknak a szereplése is. Az üzletársak egy és ugyanazon évben, 1652-ben, haltak meg; helyüket elfoglalták fiaik: János és Dániel. A békés együttműködés azonban nem tartott sokáig. Dániel 1655-ben kilépett az üzletből s ELZEVIER Lajossal szövetkezett, akinek 1638 óta volt Amsterdamban virágzó könyvkiadó és könyvnyomtató üzlete, János pedig egyedül vezette tovább a törzsüzletet 1661-ben bekövetkezett haláláig. Özvegye alatt a vállalat lassankint hanyatlásnak indult. Az amsterdami ház is egyre vesztett jelentőségéből s Dániel 1680-ban bekövetkezett halálakor végleg feloszlott.

A nyomdászcsalád Utrechtben és Hágában működő tagjai jelentőség dolgában messze mögötte maradtak a leydeni és amsterdami cégnek.

A hatalmas nyomdászdynasztia sajtótermékeiről és kiadványairól, több eredeti katalogus mellett, számos újabb tudományos összeállítás is van, a legteljesebb Alphonse WILLEMSÉ, melyre alábbi leírásainkban mi is folyton hivatkozunk.¹

Az ELZEVIEREK kiadványait a betűk szépsége, a papír jósága s a szedés művészi elrendezése jellemzik. Számuk WILLEMS szerint 1608-ra tehető, melyek egy része — sajtórendészeti okokból, — költött nevek alatt jelent meg, míg vannak olyan az ELZEVIEREK mesterjegyével ellátott nyomtatványok is, melyek más műhelyek termékei.

Kiadványaik közül ma is becsben állanak, habár általában a bibliofilek ELZEVIER-kultusza erősen hanyatlott, a huszonnegyedréti ú. n. reszpublikák, melyek az egyes európai s Európán kívüli államok rövid történeti, földrajzi leírását és statisztikai adatait artalmazzák s eredetileg egy hollandi forintba kerültek kötetenként. Nevüket e kezes kötetkéek címfelírásukról nyerték, mely rendszerint így kezdődik: «Respublica sive status» stb. Maga a kiadócéeg is e gyűjtőcim (Reipublicae) alá foglalta 1638-ban kiadott hivatalos jegyzékében az addig megjelent harminc kötetet. Georg FRICK, aki a reszpublikákkal különösen behatóan foglalkozott, ide számítja még az 1638 utáni három kötetet, ú. m.

¹ Les Elzevier, Histoire et annales typographiques. 1880.

Chinát (1639.), *Portugáliát* (1640.) és *Japánt* (1649.), az 1638-iki jegyzékben föl nem sorolt 1626-iki *Galliát*, mellyel az 1629-iki *Gallia* nem azonos s esetleg még az 1637-ben megjelent *Status particularis regiminis S. C. Maiestatis Ferdinandi* c. kiadványt. Ekként FRICK szerint a reszpublikák teljes sorozata 35 darabból áll. Mi ehhez hozzászámítjuk még az alakra s kiállításra, sőt tartalomra a tulajdonképeni reszpublikákkal szorosan rokon *Sleidani de quatuor summis imperiis libri tres* (1631.) *Cluverii Introductionis in universam geographiam libri VI.* (1627.) és *Campanellae de monarchia Hispanica* (1641.) c. kiadványokat is, melyek közül legalább az elsőt BRUNET is a reszpublikák közé sorolja jeles *Manuel*-ében.¹ Ilykép tehát összesen 38-féle kiadványból áll az ELZEVIÉREK *Reipublicae* sorozata, melynek minden egyes tagja meg van esetleg több kiadásban, vagy lenyomatban a M. N. Múzeum könyvtárában.

WILLEMS alapján e harmincnyolc kiadvány zsebalakú kiadásait és változatait a következőkben csoportosítjuk:

I. SMITHUS I. *De republica Anglorum*. Első kiadás 1625. Két változat. Második kiadás 1630. Harmadik kiadás 1641. Két változat.

II. CONTARENUS C. *De republica Venetorum*. Első kiadás 1626. Második kiadás 1628. Két változat.

III. *Respublica Galliae*. Egyetlen kiadás 1626.

IV. SCRIVERIUS P. *Respublica Romana*. Első kiadás 1626. Második kiadás 1629. Két változat.

V. CLUVERIUS P. *Introductio in universam geographiam*. Első (zseb) kiadás 1627. Második kiadás 1629. Harmadik kiadás 1641. Két változat, melyek egyike hamisítvány. Negyedik kiadás 1651. Ötödik kiadás 1659. Hatodik kiadás 1670. Hetedik kiadás 1672. Nyolcadik kiadás 1677.

VI. *Helvetiorum respublica*. Egyetlen kiadás 1627. Három változat.

VII. *Respublica Poloniae, Litvaniae, Prussiae, Livoniae etc.* Első és második kiadás 1627. Harmadik kiadás 1642.

¹ *Manuel du libraire*. 5. kiadás. Paris 1860—65.

VIII. *Respublica Scotiae et Hiberniae*. Első kiadás 1627. Második kiadás 1630 (1627-iki évszámmal a címlapon).

IX. *De principatibus Italiae*. Első kiadás 1628. Második kiadás 1631. Két változat.

X. *Gallia*. Első és második kiadás 1629.

XI. *Hispania*. Első és második kiadás 1629.

XII. *De regno Daniae et Norvegiae*. Első és második kiadás 1630.

XIII. *Belgii confoederati respublica*. Első, második és harmadik kiadás 1630.

XIV. *Russia itemque Tartaria*. Első és második kiadás 1630.

XV. *Turcici imperii status*. Első kiadás 1630. Második kiadás 1634.

XVI. *JANNOTIUS D. Dialogi de republica venetorum*. Első és második kiadás 1631.

XVII. *De imperio magni Mogolis*. Első és második kiadás 1631.

XVIII. *SLEIDANUS J. De quatuor summis imperiis libri III*. Első és második (zseb) kiadás 1631. Harmadik kiadás 1654. Negyedik kiadás 1655. Ötödik kiadás 1667. Hatodik kiadás 1678.

XIX. *Svecia*. Első kiadás 1631. Második kiadás 1633.

XX. *CUNEUS P. De republica Hebraeorum*. Első (zseb) kiadás 1632. Két változat.

XXI. *ENNIUS U. Graccorum respublicae*. Egyetlen kiadás 1632.

XXII. *GYLIUS P. De Bosporo Thracio libri III*. Első és második kiadás 1632.

XXIII. *GYLIUS P. De Constantinopoleos Topographia libri IV*. Első és második kiadás 1632.

XXIV. *LEONIS J. Africa*. Egyetlen kiadás 1632.

XXV. *BUSBEQUIUS A. G. Omnia*. Első kiadás 1633. Három változat. Második kiadás 1660.

XXVI. *GROTIVS H. De Mare libero*. Első és második (zseb) kiadás 1633.

XXVII. *Persia*. Első és második kiadás 1633. Harmadik kiadás 1647.

XXVIII. SIMLERUS J. *Vallesiae el Alpium descriptio*. Egyetlen kiadás 1633.

XXIX. SPRECHERUS F. *Rhetia*. Egyetlen kiadás 1633.

XXX. *Respublica imperii romano-germanici*. Első kiadás 1634. Második kiadás 1640. (A rézmetszetű címlapon az 1634., a II. kötet szedett címlapján pedig a helyes évszámmal.)

XXXI. *Respublic Hungariae*. Egyetlen kiadás 1634.

XXXII. *Sabaudiae respublica*. Egyetlen kiadás 1634.

XXXIII. SZTRANSKY P. *Respublica Bohemiae*. Első kiadás 1634. Második kiadás 1643.

XXXIV. *Status particularis regiminis Ferdinandi II*. Egyetlen kiadás 1637.

XXXV. *Regni Chinensis descriptio*. Egyetlen kiadás 1639.

XXXVI. *Portugallia*. Egyetlen kiadás 1641.

XXXVII. CAMPANELLA Th. *De monarchia hispanica*. Első (zseb) kiadás 1641. Második kiadás 1653.

XXXVIII. VARENIUS B. *Descriptio Japoniae*. Egyetlen kiadás 1649.

Mind e kiadványok huszonnegyedrétű formátumban láttak napvilágot; apró voltak dacára is rendkívül világos és könnyen olvasható betűtípusaikat alighanem VAN DYCK Kristóf metszette.¹ Szedett s az ELZEVIEREK szokásos mesterjegyeinek valamelyikét föltüntető címlapokkal csakis a több *tomus*ból vagy *pars*ból álló kiadványok második kötetétől kezdve találkozunk, míg az egy-kötetes művek (s a több kötetesek elsejének) címlapját többkevesebb művészettel és izléssel metszett címképek helyettesítik, melyek nagyrészt C. C. DUYSEND műhelyéből kerültek ki. E rézmetszetű címlapok, miként azt a közleményünk folyamán kiadott számos reprodukció is mutatja, a tetszetős s leginkább könnyen áttekinthető címfelírásokon kívül más-más ábrázolásokat mutatnak, melyek az illető állammal valamely vonatkozásban állanak. Így pl. vagy az uralkodó arcképét hozzák allegorikus alakok kíséretében, vagy az államok, esetleg városok gondosan metszett

¹ V. ö. WILLEMS i. m. LXXXII. l.

cimerét néha egy-egy látképpel vagy allegorikai alakkal kombinálva, míg ismét máskor az illető nemzet valamely fiát többkevesebb hűséggel ábrázolt jellegzetes nemzeti ruhájukban. A metszett címlap közepét nem ritkán égő faágak foglalják el, amit az ELZEVIEREK nevével hoznak kapcsolatba s a beszélő cimer egy fájának tartanak.¹

A reszpublikák nagyrésze régebben megjelent művek újra való, néha változatlan, de igen gyakran módosított (rövidített, új adatokkal, sőt egész fejezetekkel bővített) lenyomata; egy másrészük ellenben különböző munkák kivonataiból összeállított kompiláció. A kompilátor nincs mindig megnevezve; a legtevékenyebb de LAER János, a hollandiai Keletindiai Társaság igazgatója volt, aki egymaga nyolc reszpublikát állított össze és kettőt átdolgozott.² Figyelemreméltó a kiadóknak az a törekvése is, hogy egyik-másik kötetet az illető nemzetbeli tudóssal, pl. Svédországot SÖTERUSZSZAL, Csehországot STRANSKYVAL írásták meg, amiből világosan kitetszik, hogy a kiadók mindenképen azon voltak, hogy megbízhatót nyújtsanak nagyszámú olvasóiknak.

«A szerzők rendkívüli sokfélesége — írja FRICK³ — természetesen arra vezetett, hogy a kivitelnél a legkülönbözőbb utakat és módokat követték. Legnehezebb azokról a művekről alkotni biztos ítéletet, melyek pusztá lenyomatok már megjelent munkákból. Itt minden egységes szempont nélkül kerülnek egymás mellé a legkülönbözőbb értekezések; közvetlen egymásutánban következnek az ellentmondások és ismétlések, úgy hogy az egész munka inkább a nyersanyag felhalmozásának, mintsem a szigorúan határozott tárgy valódi átgondolásának és tervszerű alakításának benyomását teszi. Gyakran korántsincs kimerítve a tárgy s számos új fejezetet lehetne hozzátenni, anélkül, hogy ez által az összbenyomás lényegesen módosulna. Vannak azonban — persze csak kevesen — olyan művek is, melyeknek terve világos és kivitele lekerekített, magabazárt egész. Úgy látszik, hogy az

¹ Holland *el's* annyit mint égerfa, *vuur* pedig tüzet jelent.

² V. Ö. FRICK, Zeitschrift für Bücherfreunde. 1897/98: 614.

³ I. h. 615. l.

egyes írók egymástól függetlenül jártak el. Gyakori a gyűjtemény egyes darabjai közt az ellentmondás, ami megoldatlan marad, épen mivel az egyesek a többi munkatársaktól függetlenül jártak el».

Mindazonáltal a vállalat egyes köteteinek beosztása nagyjában azonos. «A reszpublikák többsége topográfiai alapvetéssel kezdődik; ehhez járulnak az éghajlatra, talajművelésre s egyéb földrajzilag jelentős jelenségekre vonatkozó h iradások. A földrajzi rész annál behatóbb, minél kevésbbé tétélezhető föl ismerete; távoli államok leírásánál mindig neki jut a nagyobb tér, minthogy ez esetben a lakosság erkölceinek és szokásainak érdekességével szemben a tisztán politikai fejtegetések háttérbe szorulnak. Ezután jönnek a történeti fejtegetések, nem mindig időrendi egymásutánban, hanem gyakran a földrajzi részbe belefonna, olykép, hogy egy-egy országrész vagy helység megbeszélésénél történetére is kiterjeszkednek; másutt ismét az uralkodók nevéhez kapcsolják ez adatokat. A kötetek fő tartalmát az illető állam alkotmányának, udvari és kormányzati tisztikarának leírása teszi. Itt nyílik legtágabb tér egyesek felfogásának: a legfontosabb adatok rövid, száraz összefoglalása mellett egészen részletes értekezések is akadnak telve az uralkodóházra, legfontosabb nemesi családokra vonatkozó adatokkal, beható, részben statisztikai kimutatásokkal az állam bevételeiről és kiadásairól, a hadsereg erejéről, az egyházi viszonyokról stb.».¹

Az ELZEVIEREK reszpublikáinak nagy könyvtárusi sikere természetesen maga után vonta más kiadók törekvését, hogy hasonló alakú s felosztású munkákban dolgozzák föl azokat az államokat, amelyek az ELZEVIER-cég figyelmét elkerülték, sőt versengésükben annyira is mentek, hogy megpróbálkoztak a már földolgozott országokról is újabb leírásokat vetni a könyvpiacra. Így tehát e rokonkiadványok sok tekintetben kiegészítik a tulajdonképeni ELZEVIER-sorozatot s mindenkép méltók arra, hogy e sorozattal együttesen katalogizáltassanak.

¹ U. o. 616. l.

Különösen két németalföldi cég vált ki ezen a téren, a leydeni MAIRE János (1617—56) és az utánnyomásból meggazdagodó amsterdami JANSSONIUS János (1618—64), akiknek sajtójából nyolc-, illetve négyféle ilyen reszpublika-utánzat van a M. N. Múzeumban. ZILIUS Gilbert utrechti és STAEDELIUS János strassburgi könyvnyomtatók egy-egy kiadványukkal vannak képviselve gyűjteményünkben. Ez utóbbiak nemcsak a rézmetszetű címlap művészi kvalitásait, hanem a szedés szépségét tekintve is messze mögötte maradnak a valódi Elzeviereknek, MAIRE és JANSSONIUS kiadványai ellenben e tekintetben is kiállják a versenyt nagyszerű előképükkel.

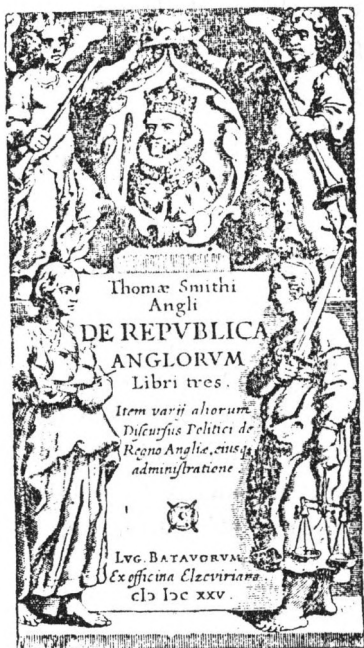
I. ELZEVIER KIADÁSOK.

Leyden.

1625.

I.

Thomæ Smithi | Angli | DE REPUBLICA | ANGLORVM
Libri tres. | Item varij aliorum | Dis-
cursus Politici de | Regno : Angliæ,
eiusq; | administratione | LVG. BATA-
VORVM | Ex officina Elzeviriana
c10 10c xxv (Rézmetszetű címlap.
1. kép).

1. kép.

24-r. 106×54 mm. 239 l.
Tartalma: T. SMITHI de republica
et administratione Anglorum. 3—
176 l. — JOH. BOTERI Relatio
de regno Angliæ. 177—193 l. —
PHILIPPI HONORII Relatio de regno
Britannico. 193—226 l. — U. a.
Portuum et arcium Angliæ accu-
rata descriptio. 226—239 l. A (240)
l. üres.

V. ö. WILLEMS 243. sz. a.
Szerinte ez évből két kiadás van;

ez a kevésbé jó kivitelű, melyből a nyomtatási privilégium hiányzik. Sima hárttyakötés. Hozzáköteve: CONTARENI, De republica Venetorum, 1626. Jelzet: Geo. 658.

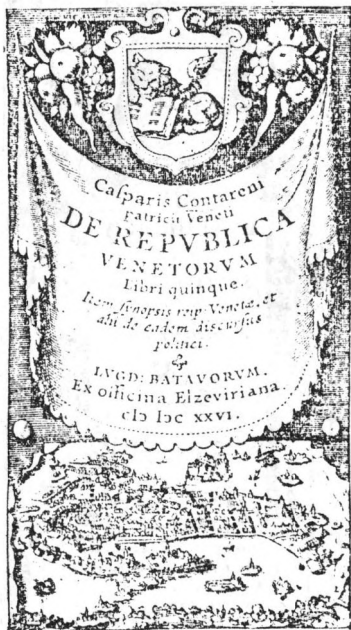
1626.

2.

Caſparis Contareni | patricii Veneti | DE REPUBLICA | VENE-
TORVM | Libri quinque. | *Item*
ſynopſis reip: Venetæ, et alii de
eadem diſcurſus | politici. | LVGD:
BATAVORVM | Ex officina Elzeviriana. |
clō lōc xxvi | (Rézmetszetű címlap.
2. kép).

24-r. 104 × 55 mm. 335 l.
Tartalma: Epistola nuncupatoria
(kurziv betűkkel nyomatva). 3—6
l. — CASP. CONTARENI de re-
publica Venetorum libri V. 7—
172 l. — LEANDRI ALBERTI urbis
Venetæ descriptio. 173—269 l. —
JOANNIS COTOVICI synopsis rei-
publ. Venetæ. 270—317 l. —
PHILIPPI HONORII relatio de republ.
Venetorum. 318—335 l.

V. ö. WILLEMS 250. sz. Két
példány. Egy kötéséből kifejtett,
jelzete: Geo. 795. Címlapja verzójára a brassai MILLER-család ex-
librisze van felragasztva. Egy pergamen kötésű, hozzáköteve az
1. sz. a. ismertetett Respublica Anglorumhoz.

2. kép.

3.

RESPUBLICA, | Sive | STATUS REGNI | Galliae | *diuersorum*
autorum | LVGDVNI BATAVORVM. | Ex officina Elzeviriana | ANNO clō
lōc xxvi | CUM PRIVILEGIO | (Rézmetszetű címlap. 3. kép).

24-r. 110 × 53 mm. 613, (10) l. Tartalma: CLAUDII SESELLII

(SAYSSEL) de monarchia Franciae. 3—134 l. — JOANNIS TILI (DU TILLET) de rebus gallicis liber. 134—381 l. — VINCENTII LUPANI (DE LA LOUPE) de magistratibus et praefecturis Francorum. 382—504 l. — PHILIPPI HONORII de regno Gallico relatio. 505—565 l. — JOANNIS BOTERI (BOTERO) de regno Gallico relatio. 565—679 l. — Névтелен: Regum et reginarum coronatio. 679—606 l. — Névтелен: Series et chronologia regum Galliae. 606—613 l. — Index

3. kép.

in rempublicam Galliae. (1—8) l. — Summa privilegii. Kelt 1626. május 15. (9—10) l. Egy üres l.

V. ö. WILLEMS 259 sz. a. Szép példány, sima hárttyakötésben. Jelzete: Geo. 703.

4.

RESPUBLICA ROMANA |
HONORI VRBIS AETERNAE | P.
SCRIVERIUS | RESTITUIT | LVGD. BAT. |
Ex officina Elzeviriana | clx lxx
xxvi | (Rézmetszetű címlap, e mot-
tóval: *Montibus his olim totus
promittitur orbis, Juraque ab hac
terrâ caetera terra petet.*)

24-r. 107 × 52 mm. 480, 95 l.

Tartalma: ANDR. DOMINICI FLOCCI
de potestatibus Romanorum libri

II. 3—116 l. — POMPONI LAETI de magistratibus romanis libri
II. 117—178 l. — RAFAELIS VOLATERRANI de magistratibus
Romanorum commentarius. 179—214 l. — ANDREAE ALCIATI
de magistratibus Rom. liber. 215—231 l. — PETRI NANNI
de comitiis Romanorum. 231—240 l. — JUSTI LIPSI de magistra-
tibus veteris pop. Rom. 241—306 l. — JANI GULIELMI de magistra-
tibus reipubl. rom. libellus. 307—384 l. — GEORGH VAVCHOPPI
de magistratibus vet. pop. Rom. tractatus. 385—476 l. —
P. SCRIVERII de pseudo-Fenestella admonitio. 477—480 l. —

Appendix ad Romam antiquam, tartalmaz 6 közleményt 1—95 l. Egy üres l.

V. Ö. WILLEMS 263. sz. a. Aranyozott hátú borjúbörkötésben, vörös metszéssel. Jelzete: Geo. 772.

1627.

5.

PHILIPPI CLYVERI | INTRODVCTIONIS | IN | *Vniversam* GEOGRAPH-
GRAPH- | AM, *tam Veterem | quàm Novam*, | LIBRI VI. | *Editio ultima*
prioribus Emendatior. | *Ad Illustriff. et Ampliff* | DOMINICVM MOLINVM,
patri- | *tium et Senatorem Venetum* | LVGD. BAT. | *Ex officina* | *Elze-*
viriana | clc lcc xxvi. | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 108×53 mm. 373, (9) l. 1 üres levél. A 16. és 32. lap mellé helyezett behajtott tábla hiányzik, a 34. l. mellé való még meg van. Első kisalakú kiadás.

V. Ö. WILLEMS 274. sz. a. Hártyába kötött, erősen használt példány. Mögéje kötve a Respublica Scotiae 1627. kiadása. Bővebb leírását l. itt. Jelzete: Geo. 328.

6.

HELVETIORVM | RESPUBLICA. | *DIVERSORVM* | *Autorum quorum*
nonnulli | nunc primum in lucem | prodeunt. | Lugd. Bat. | *Ex officina*
Elzeviriana. | Anno clc lcc xxvi. | *Cum Privilegio.* | (Rézmetszetű címlap P. S. f. jelzéssel. 4. kép.)

24-r. WILLEMS szerint (278. sz. a.) e műből háromféle, a címlapon nem jelzett kiadás van ez évszám alatt. Könyvtárunkban kettő van meg belőle. A jobbik szövegű a) kiadásból két példány: 105×57, illetve 168×60 mm. 508, (15) l. A kevésbé értékes b) kiadásból egy példány 105×53 mm. 535, (17) l. Tartalmuk: Contenta. 3—4 l. — Brevis Helvetiae descriptio ex FRANCISCO GUILLIMANO, OSVALDO MOLITORE et aliis. 5—21 l. — Helvetiae soli natura ex HENRICO GLAREANO, et aliis. 21—23 [21—24] l.¹ — De Fluvii aliquot Helvetiae. 24—25 l. — JOSIAE SIMLERI de re-

¹ A [] közt lévő számok a b példányra vonatkoznak.

publica Helvetiorum libri II. 25—460 [26—484] l. — DANIELIS EREMITAE BELGAE de Helvetorum... epistola 461—508 [485—535] l.¹ — Index 1—14 [1—16] l. Summa privilegii, kelt 1626. máj. 15. 15 (17) l.

Az a_1 példány kitűnő állapotban van sima hártýakötésben, vörös metszéssel. Az első fődél bellapjára H. G. HAUSMANN rézmetszetű exlibrisze van beragasztva. Jelzete: Geo. 718. Az a_2 példány szintén sima hártýakötéssel

4. kép.

ANNO MDCCXXVII. | Cum Privilegio. (Rézmetszetű címkép.)

24-r. WILLEMS 286. sz. a. írja le e kiadványt s megjegyzi, hogy ez évben két különböző kiadása került ki a sajtóból, de felcseréli a két kiadás lapszámait. Az első kiadás, melyet könyvtárunkban egy példány (a) képvisel 108×53 mm. 467, (12) l.-ből áll, míg a második, előszóval is ellátott kiadás (8), 450, (13) l-ra

bir, zöldselemkötők nyomaival. Hozzákötte J. SPRECHER Rhetia. 1653. Jelzete: H. rel. 1067. A szúrágta b) példány címlapjának verzoján MILLER könyvtári jegye díszlik. Aranyozott hátú, márványozott hártýakötése megrongálódott az által, hogy kifejtettek belőle egy hozzákötött másik Respublicát. A cimke tanúsága szerint e kifejtett kötet Belgium volt. Jelzete: Geo. 719.

7.

RESPUBLICA, | Siue Status
Regni | POLONIAE, LITUANIAE,
| PRUSSIAE, LIVONIAE, | etc | di-
nerforum Aulorum | LVGDVNI BATA-
FORUM | Ex Officina Elzeviriana |

¹ Az a kiadás tartalomjegyzékében a cikk kezdő lapszáma tévesen 464.

terjed. E második kiadásból két példányunk van b^1 : 107×55 mm. és b^2 : 109×54 mm.

Az első kiadás tartalma: STANISLAI KRZISTANOWIC status regni Poloniae descriptio. 3—36 l. — MARTINI CROMERI Polonia libri II. 36—227 l. — Ex ALEX. GVAGNINI Sauromatia Europaea. 227—377 l. — Ex HONORIO de interregno Poloniae. 378—443 l. — JOANNIS BOTERI Poloniae descriptio. 444—463 l. — ALSTEDII chronologia de regno Poloniae. 464—467 l. Index. (1—11) l. — Summa privilegii, kelt 1626. máj. 15. (12) l. Egy l. üres.

A II. kiadás tartalma: Admonitio ad lectorem. (3—4) l. — Indiculus capitum. (5—8) l. — KRZISTANOWIC. 1—32 l. — CROMERUS. 32—233 l. — THUANI (DE THOU) Poloniae regni descriptio. 234—254 l.¹ — U. a. de Valachia. 254—256 l.¹ — ALEX. GUAGNINI de Litvaniae gentis origine. 256—264 l.² — MICHALONIS LITVANI quaedam ad Litvaniam pertinentia. 265—274 l.¹ — A. GUAGNINI de ducatu Samogitiae. 274—291 l.³ — JOANNIS LASICH de diis Samogitarum. 291—309 l.¹ — A IX., XII. fejezet ismét GUAGNINUS munkájából való, de némileg más sorrendben, mint az I. kiadásnál. 309—402 l.³ — BOTERUS. 402—423 l. — HONORIUS. 424—436 l. — JOANNIS BARCLAI iudicium de Polonia. 436—439 l.¹ — ALSTEDIUS. 440—443 l. — SALOMONIS NEUGEBAUERI de re nummaria Polonorum. 443—445 l.¹ — U. a. de vectigalibus regis Poloniae. 445—450 l.¹ — Index. (1—12) l. — Privilegium. (13) l. Egy üres l.

Az a) példány eredeti sima hárttyakötésben, zöldeskék metszéssel. Kifogástalan példány, csupán a címlap alsó pereméből hiányzik egy darab. A címlap alján olvashatatlanra kitörült bejegyzés. Jelzete: Geo. 763. A b^1 példány teljesen kifogástalan, ugyancsak sima hárttyakötésben. Jelzete: Geo. 760. A b^2 példány a SZÉCHÉNYI-könyvtárból való, kissé vízfoltos, arany metszésű sávozóval és bélyegzőkkel aranyozott hárttyakötésben. Hozzáköteve STRANSKY Bohemiája. Jelzete: Geo. 764.

¹ Nincs az I. kiadásban.

² Megfelel az I. kiad. 266—273 l.-jének.

³ Megfelel az I. kiad. 273—289 l.-jének.

⁴ Megfelel az I. kiad. 289—314, 337—344, 315—337, 344—377 l.-jének.

8.

Respublica | sive | STATUS REGNI | SCOTIÆ ET HIBER- | NIÆ | Diver-
 forum | Autorum. | LUGD. BAT. | Ex officina | Elzeviriana | A.º clº lcc
 xxvii | *Cum priuilegio.* | (Rézmetszetű címlap. 5. kép).

5. kép.

24-r. 104 × 56 mm. (A cím-
 lap magassága csupán 89 mm.,
 mivel alul-felül erősen le van
 vágva belőle.) 280, (1) l. Tar-
 talma: Contenta. 3—4 l. —
 GEORGH BUCHANANI Scotiae regni
 topographia. 5—67 l. — Inscrip-
 tiones antiquae. 68—69 l. — HECT.
 BOËTHII de animantibus Scotiae.
 70—82 l. — U. a. de Scotorum
 moribus et institutis. 82—92 l. —
 De commerciis Scotorum. 93—
 98 l. — CARUDENI Scotiae regi-
 men. 98—110 l. — Catalogus
 regum Scotiae. 111—135 l. —
 De foedere Scotorum cum Fran-
 ciis. 135—143 l. 144 üres l. —
 Respublica | sive | Status Hiberniae.
 145 l; — Contenta. 146 l. —
 CARUDENUS és SPEEDUS: Hiberniae

descriptio. 147—197 l. — CARUDENUS és mások: De Hibernorum
 moribus. 197—228 l. — U. a. Regni Hiberniae administratio.
 229—237 l. — De Hiberniae commerciis. 237—244 l. — CARU-
 DENUS és MORRISEUS Onealii et eorum rebelliones. 244—272 l. —
 Appendix. 273—280 l. Summa privilegii. Kelt 1626. máj. 15. (1) l.

V. ö. WILLEMS 287. sz.-mal. Szerinte ez évszám alatt két kiadás
 került ki a sajtóból. A mi példányaink a nyomdailag sikerültebb
 kiadásból valók. Az egyik jó karban lévő példány, a címlap csonka-
 ságát nem tekintve. Sima hárttyakötés, vörös címkével és zöld
 selyemkötők nyomaival. A kötetből ki van vágva a De principati-

bus Italiae c. kiadvány. A címlap hátlapján a MILLER-féle exlibrisz látható. Jelzete: **Geo. 776.** A másik, kissé elpiszkolt példány PH. CLUVERUS Introductionis in universam geographiam libri VI. Leyden, 1627. c. műhöz van hozzákötve, kissé megviselt sima hártakötésben. A kolligátum első darabjának címlapján alul e bejegyzés: *Dnum Andreae (?) Kiszszell de . . . fulva A° 726.* A címlap verzőjén pedig: *Ex libris Pauli Poru | csky s* alább: *Est Johannis Lénárt comp. den. 12.* A végül hozzákötött tiszta lapok elsején vörös tintával e bejegyzés olvasható: *Est libris Ladislaus Kecske-mély Cuius symbolum Deus providet.* Jelzete: **Geo. 328.**

1628.

9.

Casparis Contareni | patricii Veneti | DE REPUBLICA | VENE-TORVM | Libri quinque. | Item synopsis reip: *Ventæ, et | aliū de eadem discursus | politici.* | Editio fecunda auctior. | LVGD: BATA-VORVM, | Ex officina Elzeviriana. | cDc Ioc xxviii. | *Cum Privilegio.* | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. WILLEMS 293. sz. írja le e kiadást, melyből kétféle azonos tartalmú lenyomat készült. Mindkettőből van példányunk. Az *a*) példány: 108×52 mm., 447 (1) l; a *b*) példány pedig: 108×55 mm. 431 (1) l. Az amatőrök az *a* példányt tartják értékesebbnek. Tartalma az első kiadástól a következőkben tér el: 1. Kimaradt az epistola nuncupatoria és ALBERTUS művéből az I. kiadás 175—198. lapján található rész. 2. Új cikkek: Veneti domini chorographica descriptio. — De potentia et acrarii Venetorum. — Series ducum Venetorum. — Variorum judicia de Republica Venetorum. — Regimen civile Veronae és a végén a privilegium, mely 1626. máj. 15. kelt.

Az *a* példány XVIII. sz.-i, aranyozott hátú borjúbörkötésbe van kötve. Az elülső tábla belsejére C. J. C. M. betűs, ovális címerkép rézmetszete van ragasztva. Jelzete: **Geo. 796.** A *b* példány kötése sima hártya. A címlapon a következő bejegyzés *J. G. Sohn.* Jelzete: **Geo. 799.**

10.

DE | PRINCI | PATIBVS | Italiae, | Tractatus | Vary | LUGD. BAT. |
Ex officina | Elzeviriana. | A^o cl^o l^oc xxviii | Cum privilegio | (Réz-
metszetű címlap).

24-r. 10,4 × 5,4 mm. 318, (15) l., egy üres levél. Tartalma :
1. THOMAS SEGETHIUS ajánlása DUDLEIUS CARLETONUS, Imbercourt
bárójához. Kelt 1627. nov. 9. 3—6 l. — 2. De principibus Italiae
commentarius (SEGETHIUS fordítása olaszból). 7—48 l. — 3. THOMAE
SEGETHII notae in commentarium. 49—52 l. — 4. Különböző
szerzőktől: Tractatus de territoriis, potentia, familiis, foederibus
(Italiae). 53—318 l. — 5. Index. (1—14) l. — 6. Errata. (15) l.

Kötésből kifejtett példány, a címlap hátlapján MILLER ex-
libriszével. Eredetileg a 8. sz. a. ismertetett Respublica Scotiaevel
volt egybekötve. Jelzete: Geo. 744.

1629.

11.

GALLIA | five | DE FRANCORVM | REGIS DOMINIS | et opibus |
Commentarius. | LVGDVNI BATAVORVM, | Ex officina Elzeviriana. | ANNO
cl^o l^oc xxix | Cum privilegio. | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. WILLEMS szerint (311. sz.) ez évben két különböző ki-
adás készült, melyek közül a másodikban ki vannak javítva a sajtó-
hibák. Könyvtárunkban mindkét kiadás megvan. Az *a* példány,
(első kiad.) 106,5 × 5,6 mm. (16), 461, (1) l. és 2 üres levél; a
b példány, mely körülvagatlan ívekben van meg könyvtárunkban
s így bibliofil szempontból különösen becses 123 × 68 [62] mm.
(12), 443 l. Tartalma nem azonos a 2. sz. a. ismertetett első
Gallia-kötettel; ezt az 1629. júniusában kelt s JACOBUS BALDUNIUS-
hoz intézett ajánlás szerint JOANNES DE LAET állította össze. Az
a példány (462) lapján van az Errata, ami a javított lenyomatú
b példánynál elmaradt.

Az *a* példány sima, pompásan konzervált pergamen kötéssel
van ellátva, első táblájának belésén C. A. RINDER dr. barokk ízlésű

kartouche-ba foglalt címeres ex-libriszével. Jelzete: Geo. 697. Az ívekben lévő *b* példány származása ismeretlen. Jelzete: Geo. 700.

12.

HISPANIA | SIVE | DE REGIS HISPA- | NLE REGNIS | et opi-
bus | *Commentarius*. | LVGD: BATAV: | Ex officina | Elzeviriana | A.^o
cdo Idc xxix. | *Cum privilegio*. | (Réz-
metszetű címlap. 6. kép).

24-r. WILLEMS (l. 313. sz.
a.) szerint ez évben két kiadás
készült e műből; mindkettő meg-
van a Nemzeti Múzeum könyv-
tárában. Az eredeti kiadást kép-
viselő *a* példány: 109×57 mm.
(16), 498, (1) l.-ból áll. Az ezen
évi 2. kiadást képviselő *b*¹ és
*b*² példányok: 113×55, illetve
109×55 mm. 520, (6) l. és egy
üres levélből állanak. A művet,
melyet 1629. dec. végén kelt s
EDWARDUS POWELLUSHOZ intézett
ajánlólevél vezet be, JOANNES DE
LAET állította össze. Az *a* kiadás
27, a *b* kiadás pedig 28 fejezet-
ből áll. Új a VII. fejezet: «De
insulis Canariis». Egyéb különbség,
hogy az «indiculus» az *a* kiadás-
nál közvetlen a tartalomjegyzék mögött, a *b* kiadásnál pedig
a mű végén van elhelyezve. A privilégium kelte 1726. máj. 15.

Mindhárom kifogástalanul fentartott példány. Az *a* és *b*² pél-
dány sima hártakötésben, utóbbihoz, mely gr. SZÉCHÉNYI FERENC
példánya volt, hozzá van kötve az 1641. Portugallia. Jelzetük:
Geo. 730., illetve Geo. 734. A *b*¹ példány kissé lehorzsolts, ara-
nyozott hátú borjúbőr-kötéssel van ellátva; jelzete: Geo. 733.

6. kép.

13.

DE REGNO | DANIAE ET | NORWE- | GLÆ | Infulisq3 adjacen- |
tibus: juxtà | ac | DE HOLSTATIA, | DVCATV SLES- | WICENSI, | et finitimis
pro- | vincijs | *Tractatus varij* | LVGDVNI BA- | TAVORVM | Ex officina
El | zeviriana | c1o 10c XXIX. | *Cum Privilegio* | (Rézmetszetű címlap).

7. kép.

viselő példány kitűnő karban van. Sima hárttyakötés borítja. Jelzete: H. rel. 1352.

14.

RESPUBLICA ROMANA | HONORI | VRBIS AETERNAE | P. SCRIVERIUS | RESTITUIT | *Cum Privilegio* | LVgd. Batavorvm | *Ex officinā Elzevirianā*, | c1o 10c XXIX. (Rézmetszetű címlap. 7. kép.)

24-r. 104×54 mm. 575, (1) l. Tartalma azonos a 3. sz. alatt ismertetett 1626-iki eredeti kiadásával.

24-r. WILLEMS szerint (326. sz.) ez évben két kiadás készült a műből, melyek mindegyike képviselve van könyvtárunkban. Az *a* kiadás: 108×54 mm. (16) 510 l. A *b* kiadás: 110×55 mm. (16), 447, (6) l. A művet, az 1629. júl. 15-én kelt s CHRISTIANUS FRISIUSZ intézett ajánló levél tanúsága szerint STEPHANIUS JOHANNIS STEPHANIUS Danus szerkesztette, aki az anyagot 8 fejezetre osztotta.

Az *a* példány csonka, amennyiben a sajtóhibákat és kiváltságlevelet tartalmazó utolsó levél hiányzik. Aranyozott hátú bőrkötésének előtábláját, hátrészét, úgyszintén a könyv első lapjait szűnyomok éktelenítik. Jelzete: Geo. 694. A jelesebb *b* kiadást kép-

V. ö. WILLEMS 321. sz. Szerinte ez évből kétféle lenyomatok készültek e munkából. A Nemzeti Múzeum példánya az értékesebb levonatok csoportjába tartozik. Sima hárttyakötésű példány. Címlapja alján az első ismert tulajdonos sajátkezű aláírása: NORBERTUS NUSSBAUM, Prior 1651 (?). Az első tábla bélésein SMITMER FERENC PÁL exlibrise, mely a máltai lovagkeresztre helyezett címerét ábrázolja, fölötté leveles koronával s e körirattal: FR. FRANC. PAVLUS DE SMITMER 1770. A címlap verzőjén MILLER könyvjelzője. Jelzete: Geo. 773.

1630.

15.

BELGII | CONFEDERATI | Respublica: | SEU | Gelriae. Holland. | Zeland. Traject. Frif. | Transfal. Groning. | corographica | Politicaque | descriptio. | Cum Privilegio | LVGD. BATAV. | Ex officina Elzeviriana | clō. DC XXX. | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. WILLEMS (326. sz.) szerint ez évből háromféle kiadás készült a műből. Az eredeti kiadás, melyből a Nemzeti Múzeum könyvtárában két példány van, (8), 359, (7) lapból és egy üres levélből áll. Az a^1 példány méretei: 107×54 , az a^2 -é: 105×55 mm. Van példányunk a második lenyomatból is, melynek méretei: 108.5×54 mm., lapszáma: (16), 352, (10) l. és 3 üres levél. A bevezetés tanúsága szerint e kötetet is J. DE LAET állította össze. A két kiadás tartalmi különbsége, hogy az a kiadásban a kötet végén lévő *Appendix ad Geldriam* c. fejezet a b kiadásban a *Geldria*-nak szentelt rész mögé került, az ugyancsak a kötet végén volt *Appendix ad Hollandiam* pedig a *Hollandiának* szentelt cikk 3. fejezetébe lőn beolvasztva. Új a második kiadásban a *Limburgum Ducatus* c. fejezet, melyet *Brabantiae* és *Flandriae* közé ékeltek.

Példányaink közül az a^1 teljesen ép, sima hárttyakötésű példány A. RINDER dr. címeres exlibriszével az első fődél bélésein; jelzete: Geo. 670; az a^2 kötéséből kifejtett példány MILLER címeres könyvjegyével a címlap verzőjén; jelzete: Geo. 668. Eredetileg a 6. sz. a. leirt *Helvetiorum Respublica*, 1627. b pél-

dányával volt egybekötve. A *b* példány hátát aranyozott borjúbőr, tábláit pettyezetett barna papiros födi, a háton szúrágás nyomai-
val. Jelzete: Geo. 667.

16.

RVSSIA | seu | MOSCOVIA | itemque | TARTARIA | Commen-
taris Topo- | graphico atque | politico illus- | tratae | LVGD. BATAVORVM |

Ex officina ELZEVIANA | ANNO cD
Idc xxx. | *Cum privilegio.* | (Réz-
metszetű címlap. 8. kép).

8. kép.

24-r. Az *a* lenyomat: 106 × 59 mm. 327, (9) l.; a *b* lenyomat: 106 × 54 mm; (8), 345, (19) l. 2 üres levél. Tartalma: Tartalomjegyzék 3—4 l.; Descriptio Moscoviae 5—181 l.; Descriptio Tartariae. 182—327 l.; Index. (1—9) l. A *b* lenyomatnál a tartalomjegyzék utáni lapra a privilegium került, mely 1630. jul. 9. kelt.

V. Ö. WILLEMS 336 sz. a. Az *a* kiadásból két példány, a *b*-ből pedig egy van könyvtárunkban, valamennyi jól konzervált sima hárttyakötésben; az *a*¹ példány jelzete: Geo. 751; az *a*² kettőé, mely BUSBEQUIUS követjelentése-
hez van hozzákötve: Turc. 392; a *b* példányé Geo. 752.

17.

Thomæ Smithi | Angli | DE REPVBBLICA | ANGLORVM | Libri
tres. | QVIBVS ACCESSERVNT | Chorographica illius descrip- | tio, aliique
politici | tractatus. | LVGD. BATAVORVM | Ex officina Elzeviriana | cD Idc xxx.
| CVM PRIVILEGIO | (Rézmetszetű címlap).

24-r. 110×54 mm; (12), 404, (12) l. Tartalmilag erősen különbözik az 1. sz. a. leírt 1625-iki első kiadástól. Szerkesztője JOHANNES DE LAET az anyagot 13 szakaszba osztotta; ezek közül csupán SMITHNEK a IV. szakaszba sorozott műve s PHILIPPUS HONORIUSNAK a XII. szakaszban közölt relatiója vétetett át az I. kiadásból. A többi szakasz új anyagot tartalmaz, különböző szerzők munkáiból.

V. ö. WILLEMS 337. sz. a. Sima hártyakötésű példányunk HAJNIK IMRE könyvtárából került a múzeumba. Jelzete: Geo. 659.

18.

TVRCICI IMPERII|STATVS|feu|Discursus varij|de Rebus Tur-|carum. |LVGDVNI BATAV:|Ex officina ELZEVIRIANA|A^o. cld lxxxxx|Cum Privilegio| (Rézmetszetű címlap. 9. kép).

24-r. 108×55 mm. (8), 314, (5) l. Tartalma: Előszó. (3—4) l. — Contenta. (5—7) l. — Privilegium (kelt 1626. máj. 25.) (8) l. — I. JOAN. BAPT. MONTALBANI rerum Turcicarum descriptio. 1—99 l. — II—IV. PHILIPPUS HONORIUS munkájából való kivonatok. 96—159 l. — V. HORATHI MALAGUZZI de Turcici Imperii magnitudine diss. 160—167 l. — VI. BUSBEQUII Ritus sepeliendi apud Servianos. 167—183 l. — VII. LEONCLAVII de variis mone-tis. 183—191 l. — VIII. Anni apud Turcas ratio. 192—197 l. — IX. Notitia Beglerbegatuum. 197—226 l. — X. Excerpta a libro LAZARI SORANZI. 226—274 l. — XI. Series imperatorum Turcicorum. 274—284 l. — XII. Ex politeia regia. 284—314 l. — Index. (1—5) l.

9. kép.

V. ö. WILLEMS 340. sz. a. Hártyakötésű szép példány, zöld selyemkötőszalagok nyomaival. Az első őrlapon e bejegyzés: *Bibl. Hung. Jankovichiana*. Jelzete: Geo. 787. Egy másik, kissé használt példány gr. SZÉCHÉNYI FERENC könyvtárából. Ennek jelzete: Turc. 657 k.

1631.

19.

Donati Iannotii Florentini | *dialogi* | DE REPVB. VENETO-
RVM | *Cum Notis et lib. Singulari* | *de Forma eiusdem Reip.* | *Cum*
Privilegio | LVGD. BATAV. | *Ex officina* Elzeviriana | ANNO MDCCXXXI. |
(Rézmetszetű címlap: *Corn. Cl. Duyfend sculpsit.* 10. kép).

10. kép.

24-r. WILLEMS szerint (353. sz.) e műből ugyanez évben két kiadás készült; ezek mindegyike képviselve van könyvtárunkban. Az *a* kiadás: 100×50 mm. (4), 467, (9) l. A *b* kiadás: 109×54 mm. (4), 506, (18) l., 7 rézmetszetű képmelléklet. Tartalma: Tartalomjegyzék. (3) l. — Képek jegyzéke. (4) l. — JANNOTII respublica veneta. 1—288 l. — Notae in D. JANNOTIUM et C. CONTARENUM. 289—416 l.; szedett külön címlappal, rajta az ELZEVIEREK *Non solus* feliratú ismert mesterjegyével. — De forma reipubl. Venetae. 416—506 l. —

Index. (1—18) l. — A képek: a 323. laphoz: Effigies pontis Rivi Alti (11. kép); a 405. laphoz: fig. A.; a 406. l.-hoz fig. B—D. és a 407. l.-hoz fig. E—F.

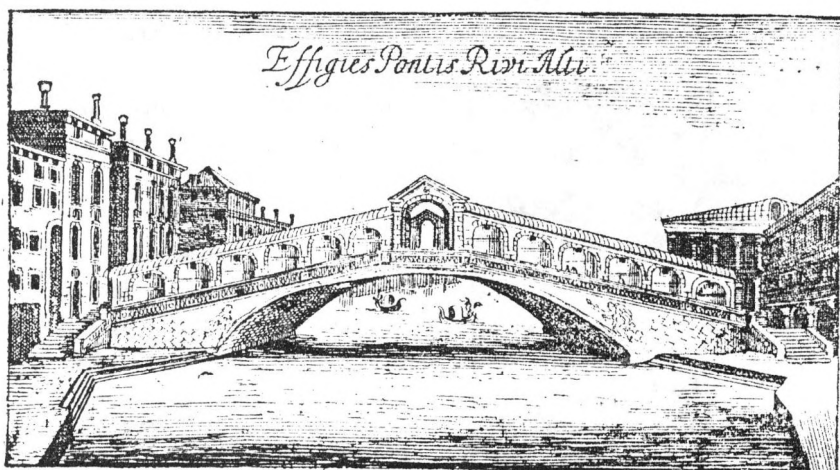
Az *a* kiadásnak könyvtárunkban lévő példánya borjúbőrbe van kötve; a címlap hátlapján MILLER ex-libriszével. Jelzete: H. rel.

1124 g. A *b* kiadást képviselő példány vaknyomású, fekete maroquin kötésben van. Jelzete: Geo. 800.

20.

DE|IMPERIO| MAGNI MOGOLIS | Sive | INDIA VERA |
Commentarius. | *E varijs auctoribus congestus* | Cum Privilegio |
LVGDVNI BATAVORUM | EX OFFICINA ELZEVIRIANA | ANNO MDCCXXXI |
(Rézmetszetű címlap, melyet *C. Cl. Duyfend sculpsit.* 12. kép).

24-r. WILLEMS (v. ö. 354. sz. a.) szerint két kiadása van ez évből, melyek mindegyike megvan könyvtárunkban. Az *a* kiadás:

11. kép.

108×58 mm. (8), 285, (16) l. A *b* kiadás: 102×53 mm. (12), 299, (17) l. és 2 üres levél. Tartalmuk azonos az 1631. szept. 1-én kelt ajánlás tanúsága szerint JOANNES DE LAET munkája. Az előlő számozatlan lapokat az ajánlás, az előszó és a tartalomjegyzék, a hátulsó számozatlan lapokat pedig a tárgymutató tölti meg. A kompiláció a befejezésen kívül tíz szakaszra oszlik.

Az *a* példány sima hártýakötésbe van kötve. Jelzete: Geo. 811. A *b* példány kötése borjúbőr, aranyozott háttal. Jelzete: Geo. 812.

21.

DE | PRINCI | PATIBVS | Italiae, | Tractatus | Vary. | *Editio se-*
cunda | *Priore longè* | auctior. | LVGD. BAT. | Ex officina | Elzeviriana. |
 A° cld lxc xxxi. | *Cum privilegio.* | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 108×55 mm. 372, (8) l., 2 üres levél. Tartalmilag egy fejezet híján azonos, de elrendezésében több tekintetben eltér a 9. sz. a. leírt kiadástól. Az új fejezet: De Pontifice Romano et ecclesiastico dominio. 59—89 l.

V. ö. WILLEMS 356. sz. a. Szerinte ez időből két lenyomata van e munkának. Nekünk az 1626. máj. 15. kelt privilégiummal ellátott lenyomat van meg két példányban. Az egyik sima hártya-kötésű példány a bélyegző tanúsága szerint SZÉCHÉNYI FERENC gróf könyvtárából való. Jelzete: Geo. 745. A másik, írott hárttyába kötött példány, hozzá van kötve az 1634-iki Respublica Bohemiae-hez. Jelzete: Geo. 673.

12. kép.

22.

I. SLEJDANI | DE | QUATVOR
 SVMMIS | IMPERIIS | Libri tres: | *Pos-*
trema editione | *hac accurate* | *reco-*
gniti. | LVGD. BATAVORVM, | *Ex offi-*
cina | Elzeviriana. | A° cld lxc xxxi. |
 (Rézmetszetű címlap.)

24-r. WILLEMS (358. sz.) szerint ez évben két kiadás készült e munkából. Az *a* kiadás 108×55 mm; 334, (40) l., 3 üres levél. A *b* kiadás 108×59 mm; 309, (24) l., 1 üres levél. Tartalma, a címben leírt munka, melyet a 3—4 lapon szerző

életrajza előz meg s a számozatlan utolsó lapokon az index rekeszt be.

A Nemzeti Múzeumban lévő *a* kiadású példány pergamen kötését s első lapjait kissé megviselte a használat, címlapján több bejegyzés volt, amelyek azonban az olvashatatlanságig ki vannak törölve. Jelzete: **H. un. 1051.** A *b* kiadásból való példány hártyakötése teljesen ép; de a szöveg itt-ott tintával alá van húzva. Jelzete: **H. un. 1050.**

23.

SVECIA, | siue | de Suecorum |
Regis Dominio | et opibus. | *Com-*
mentarius | *Politicus.* | LYGD. BATAV. |
Ex officina ELZEVIRIANA. 1631. |
Cum Priuilegio. | (Rézmetszetű címlap. 13. kép).

24-r. 106×55 mm. (8), 319 l. A mű összeállítója HENRICUS SOTERUS, Dalia Svecus. Tartalma 8 szakaszra oszlik, melyek elsőjét ANDREAS BUREUS írta. A privilegium 1626. máj. 15-én kelt.

V. ö. WILLEMS 359. sz. a. WILLEMS leírása — föltéve, hogy e műből nincsenek különböző le nyomatok — hibás, amennyiben nem szól arról, hogy a számozott lapokat 4 számozatlan levél előzi meg.

A Nemzeti Múzeum példánya sima hártyakötéssel van ellátva, a 10. sz. lapig alul néhány szúnyommal. Jelzete: **Geo. 781.**

13. kép.

1632.

24.

PETRI CVNEI | de | RPVBLL- | CA | HEBRÆORUM | Libri III. |
Editio novissi- | *ma.* | LVGD. BATAVOR. | *Ex officina* Elzeviriana.
 A^o 1632. (Rézmetszetű címlap. 14. kép).

24-r. Két példány; az *a* példány: 108 × 59 mm; a *b* példány: 106 × 52 mm; (24), 502, (1) l. Az editio novissima kitétel 'arra a körülményre utal, hogy az ELZEVIÉREK e mű 8-rétű kiadását már 1617-ben kinyomtatták.¹

V. ö. WILLEMS 362. sz. a. Szerinte ez évből kétféle lenyomat van s a második — amely nincs meg a Nemzeti Múzeumban — az értékesebb. Mindkét példány sima hártakötéssel van ellátva; az *a* példány címlapjának verzóján a MILLER-család exlibrisze. Jelzete: Geo. 807. A *b* példányhoz hozzákötve: B. C. BERTRANUIS de republica Ebracorum opera. Leyden, 1661. I. Maire. Jelzete: Geo. 808.

25.

GRÆCORVM | RESPVBLICÆ | ab | VBBONE EMMIO | Descriptæ. |
Cum Privilegio | LVGD. BATAVORUM, | *Ex officina* Elzeviriana Anno
 1632. | (Rézmetszetű címkép: C. C. D(uyssend). *Sculps.* 15. kép.)

24-r. 105 × 56 mm. 426, (6) l. A munka WILLEMS (364. sz.) szerint két kötetből áll; ez az első, mely UBBONIS EMMII Status Reipublicae duarum civitatum Atticae et Laconicae succincta delineatio c. művet tartalmazza. A számozatlan leveleken van a tárgy-mutató.

Csonka példány, sima pergamenkötésben, zöld selyemkötők nyomaival. A címlap hátlapján MILLER könyvjelzője. Jelzete: Geo. 712. m.

¹ Könyvtárunkban ez a kiadás is megvan. Jelzete: Geo. 806 v.

26.

P. GYLI| de BOSPORO | THRACIO | Lib. III. | LVGDVNI BATAVORVM, | *Apud Elzevirios. Anno MDCCXXXII.* | (Rézmetsetű címlap: *Corn. Cl. Duysend Sculps.*)

24-r. 109×58 mm. 379, (5)
I. Tartalma PÉTRUS GYLIUS (GILLES) poszthumus munkája, mely DIONISIUS BYZANTINUS erede tiben elvezett Ἀνάπλους Βοσπόρου-jának fordítása. Bevezeti ANTONIUS GYLIUS-nak ARMAIGNAC biboroshoz intézett előszava (3—7 l.) és GYLIUS PÉTERHEZ intézett két distichon (8 l.). Szerző sírfelirata a 379 l. számozatlan verzóján (s nem mint WILLEMS jelzi a 379. lapon) van, míg a további 4 számozatlan lapot az index tölti be.

V. ö. WILLEMS 366. sz. a. Szerinte ez évben két levonat készült; a Nemzeti Múzeum példánya az első levonattól való, amit a GYLIUS PÉTER sírfeliratában található sajtóhibáról ismerhetünk fel. Sima hártakötésű példány. Jelzete: Geo. 679.

14. kép.

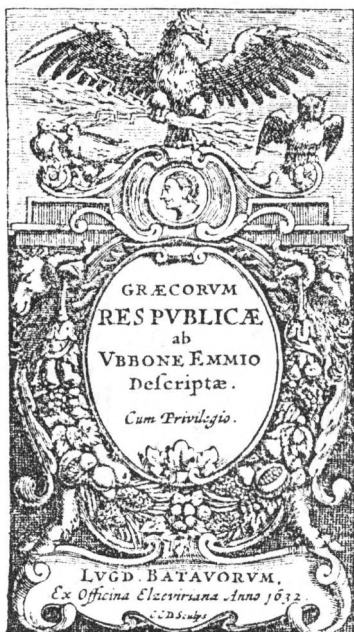
27.

P. GYLLII | de CONSTANTINO | POLEOS Topographia | lib. IV. | LVGDVNI BATAVORVM. | *Ex officina Elzeviriana. Anno 1632.* | (Rézmetsetű címlap. 16. kép.)

24-r. WILLEMS (367. sz.) szerint ez évben kétféle kiadás készült e műből, melynek mindegyike képviselve van könyvtárunkban. Az *a* kiadás: 112×60 mm., 428 l., 2 üres levél; a *b* kiadás:

105 × 56 mm.,¹ 422 (6) l. 2 üres levél. Tartalmilag mindkét kiadás azonos az elrendezésben is, csupán az a különbség közöttük, hogy az Index capitum, mely az *a* kiadásnál közvetlenül az előszó után következett, a *b* kiadásnál a munka szövege után van csapva.

Az *a* példány sima hártýába van kötve, melynek tábláiból

15. kép.

a bélést utólag kifejtették. Címlapján elsárgult tintával felül e bejegyzés: *Ex Libris Stephani Lauro*, alul meg emez: *Ex Libris Joannis Lukasic*. Jelzete: Geo. 688. A *b* példány csinos vaknyomású pergamenkötésben díszlik, melyen kapcsok nyomai láthatók. Jelzete: Geo. 685.

28.

Ioannis Leonis Africani | AFRI-
CAE | *Descriptio IX. lib. absoluta*
Lugd. Batav. Apud Elzevir. Aº
1632. | (Rézmetszetű címlap. 17.
kép.)

24-r. 112 × 61 mm., 800, (16)

l. A 385. l. új címlap, a *Non solus* jelmondatos mesterjeggyel. Az

arabsból való latin fordítást WILLEMS szerint J. FLORIUS eszközölte.

V. ö. WILLEMS 371. sz. a. A Nemzeti Múzeumban két példány van belőle. Az egyik teljes; kötése sima hártýa; címlapján alul e bejegyzés: *Joh. Chr. Miesler*. Jelzete: Geo. 842. A másik példány a 25. sz. a. leírt *b* példánnyal mindenben hasonló kötésben díszlik s csupán a 385. l.-pal kezdődő pars alterát tartalmazza. Jelzete: Geo. 843.

¹ A címlapból felül levágva egy 6 mm. széles szelet.

1633.

29.

A. GISLENI | BVSBEQVII | omnia | quæ extant. | *Cum Privilegio.* |
LVGD. BATAVORVM, | Ex Officina Elzeviriana | Anno 1633. | (Rézmet-
szetű címlap: *C. Cl. Dufend
Sculpsit.*)

24-r. 110 × 56, illetve 106 ×
56 mm. 575, (23) l. Tartalma:
a nyomdász előszava, tartalom-
jegyzék, továbbá: A. G. BUS-
BEQUII vita. — Eiusdem legationis
Turcicae epistolae IV. — Eius-
dem exclamatio. — Solimani
legatio ad Ferdinandum anno
1562. — BUSBEQUII epistolae ad
Rudolphum II. Végül jó az index.

V. ö. WILLEMS 380. sz. a.
Két példány. Az egyik sima hár-
tyakötésben a Russia c. respub-
licával egybekötve. Elülső táb-
lája bélése e följegyzés olvas-
ható: *Hunc librum ex liberalitate
Viri Praecellentissimi Amici sui
integerrimi Dni Pauli Moth
directoris Chori Magdeburgensis
possidet Michael Euserus Mediesó*

Transylvaniis. Aō 1679. Die 13. Junij. (Címeres fekete viasz-
pecsét.) Az őrlap b lapján: *Bibl. Hung. Jankovichii.* A címlapon
felül: *M. Szilágyi*; alul: *Paulus Moth Flenzburg: p. t. Cantor:*
Hátlapján olvashatatlan névalírás. Jelzete: *Turc. 392.* A másik
példány XVIII. sz. aranyozott hátú borjúbörkötésben, tábláin barokk
keretben: *M. T. 1788.* felirással. Jelzete: *Turc. 393.*

16. kép.

30.

HVGC GROTIVS | de | MARI LIBERO | et | P. MERULA | de | MARIBUS |

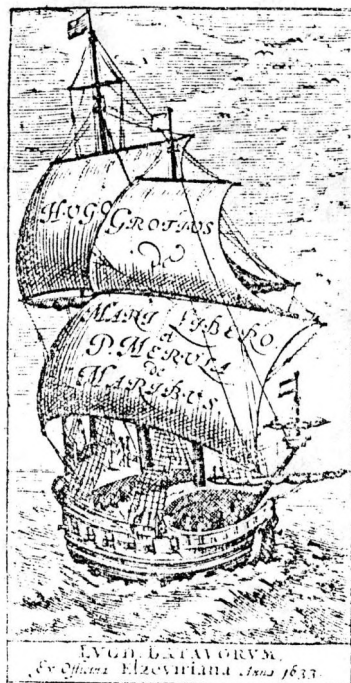
borjúbőr kötésben. Jelzete: Geo. 820. A másik a JANSSONIUS-féle Persia mögé kötve, hárttyában, SZÉCHÉNYI FERENC gróf könyvtárából. Jelzete: H. E. E. 269.

32.

JOSLE | SIMLERI | VAL'ESLÆ | et | ALPIVM | descriptio. | LVGDVNI
BATAVORVM, | *Ex Officina Elzeviriana Anno 1633.* | (Rézmetszetű
címlap: *Car. Cl. Duysend sculp.*
20. kép.)

24-r. 110×57 mm. 377, (7)
I. E leírás eredetileg Zürichben jelent meg 1574-ben.

V. Ö. WILLEMS 390. sz. a. Kintűően konzervált példány, sima hárttyakötésben. Jelzete: Geo. 790. Egy másik hasonlóan bekötött példány HAJNIK IMRE könyvtárával került a Múzeumba; címlapja felső részéről levágva mintegy 8 mm. széles szelet. Az első tábla belésén címeres exlibrisz e felirással: «*Jochim S. R. I. Comes in Windbag Dūs | in Reichenau. Pragthal, et Saxenegg: | S. C. M. Confil. et Regens A: 1669.* Jelzete: Geo. 592. q.

18. kép.

33.

F. SPRECHERI | RHETIA, | *ubi | Eius verus situs, Poli- | tia, bella, foedera, et | alia memorabilia ac- | curatissime descri- | buntur.* | LVGD. BATAVORVM, | *Ex Officina Elzeviriana. Anno 1633.* | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 1065×56 mm. 424, (8) I. FORTUNATUS SPERCHERUS Epistola dedicatóriája Davosban kelt 1617. márc. 24-én s műve

eredetileg Baselben jelent meg 1617-ben Pallas Rhactica armata et togata címen.¹

V. ö. WILLEMS 392. sz. a. A M. N. Múzeum könyvtárában három példány van e műből, mindhárom sima hártýába kötve. Az *a* példányhoz hozzákötve: Erycii Puteani Historiae Mediceae libr. II. Antwerpen, 1624; elülső táblája belésén e bejegyzés: *A*^o 1637. | Georg Richter. Jelzete: Geo. 769. A *b* példány: 106×52 mm., a címlap kijár belőle. Jelzete: Geo. 770. A *c* példány az 1627-iki Helvetiorum Respublica mögé van kötve; méretei 108×60 mm. Jelzete: H. rel. 1067.

19. kép.

V. ö. WILLEMS 394. sz. a. Teljesen ép példány, sima hártýakötésben. Jelzete: Geo. 784.

1634.

35.

RESPUBLICA | et | STATUS | IMPERII | ROMANO- | GERMANICI |
LUGDUNI BATAV. | Ex officina Elzeviriana *A*^o 1634. | Cum Privilegio. |
(Rézmetszetű címlap: C. C. D[uyssend] Sculp.)

¹ A M. N. Múzeum könyvtárában az eredeti kiadás két példányban is megvan H. rel. 673. és Var. 559. jelzet alatt.

24-r. WILLEMS szerint (408. sz.) e munkából két kiadás készült, melynek rézmetszetű címlapja ugyanazt az évszámot viseli magán, míg a tomus II. címlapján az egyiknél 1634, a másiknál 1640. évszám áll, jelölül annak, hogy ez utóbbi tényleg 1640-ben került ki a sajtóból. A Nemzeti Múzeum könyvtárában mindkét kiadásból van egy-egy példány. Az

a példány: 111 × 58 mm., I. (16), 414 l., 1 üres levél; II. 382, (1) l. A *b* példány: 108 × 59 mm., I. (16), 408 l.; II. 382, (1) l. Tartalma (az *a* példány szerint): ELZEVIER BONAVENTURA és ÁBRAHÁM 1634-ben kelt ajánló levele KÁROLY LAJOS rajnai választófejedelemhez. (3–6 l.) — Levél az olvasókhöz. (7–8) l. — Catalogus imperatorum. (9–12) l. — Series operis. (13–16) l. — Az első kötet tartalma: I. Descriptio Germaniae generalis. II. Corpus statuum imperii. III. Historia translationis imperii. — A II. kötet fejezetei: I. Imperatoris electio etc. II. Regis Romanorum institutio. III. Vicariorum imperii origo. IV. Electorum imperii institutio etc. V. Comitiorum

imperii series etc. VI. Principum imperii dignitas etc. VII. Auréa bulla. VIII. Capitulatio caesarea. IX. Racessus imperii X. Constitutio de pace publica. XI. Camera imperialis. XII. Judicium aulae caesarea. Függelék: De foedere Hanseaticarum civitatum. A II. kötet végén lévő számozatlan lapon van az 1626. május 15. kelt privilégium.

A Nemzeti Múzeumban lévő két példány sima hárttyakötéssel van ellátva. Az *a* példány címlapjából alul mintegy 11 mm. széles sáv hiányzik, a címfelírást hordozó kendő sárgára van festve; jel-

20. kép.

zete: Geo. 709. A *b* példány elülső őrlapján e bejegyzés: *Ex libris Joannis Krzemienski*; a címlapon felül: *Ex libris Sigismundi Besztricky*; a rajz közepén: *Ex libris Samuelis Formankovics* (?) s ugyan ez a név, de kitörölve, a címlap alsó szegélyén; a (3.) lapon *ex libris Laurentii Kalliny* bejegyzés olvasható. Jelzete: Geo. 712.

21. kép.

36.

RESPVBLICA et STATVS | Regni |
HVNGARIE | Ex officina ELZEVIRIANA. |
Cum. cl. lsc. xxxiv. Privilegio. |
(Rézmetszetű címkép 21. kép.)

24-r. 107 × 58 mm., 330, (1)

1. Tartalma: Az előszó. — Querela Hungariae de populati-
onibus Turcarum. — Tartalom-
jegyzék. Ez utóbbi szerint a mű-
vecske ismeretlen összeállítója 10
fejezetbe osztotta a különböző
szerzőktől kölcsönzött anyagot.
A kivonatolt könyvek, a rendes
szokástól eltérően, nincsenek kö-
zelebbről megjelölve. HANER sze-
rint,¹ aki minden egyes fejezet

forrásait kimutatja, a szerkesztő REICHERSDORFFIUS Transilvaniae
Chorographica, CASPAR ENS Rerum Hungaricarum Historia, ARTHUS
Historia Pannoniae chronologica c. műveket s főleg a pozsonyi
születésű MARTINUS SCHOEDELIIUS munkáit aknáztta ki. — A szá-
mozatlan utolsó lapon van az 1626. máj. 15. kelt privilegium.

V. ö. WILLEMS 409 sz. a. E műből két példány van a Nem-
zeti Múzeum könyvtárában. Egy borjúbőrökötésű példány, tábláin
aranyozott címerrel s az első tábla bélésén SZÉCHÉNYI FERENC gróf

¹ De scriptoribus rerum hungaricarum etc. II. köt. 88—91. l.

rézmetsetű ex-libriszével. A kötés tábláin (l. a mellékleten) látható címer Louis-Henri de LOMÉNIE gróf (1635—1698) nagyhirű francia bibliofilé; ugyancsak az ő tulajdonára vall a bordaközökben látható L. B. (LOMÉNIE-BRIENNE) monogramm is. Remek könyvgyűjteményét fia Louis Henri (megh. 1743.) elszállította Londonba és 1724. április 24-én elárvereztette James WOODMANN könyvkereskedő által.¹ A másik sima hárttyakötésben, zöld selyemkötőkkel ellátott példány, mely 1902-ben került a könyvtárba. Címlapján e bejegyzés olvasható: *Monasterij S. Vilius Rotham | prope Neosoni*. Mindkettő jelzete: Geo. 740.

37.

SABAVDIE | RESPVBLICA | et | HISTORIA | LVGD. BATAV. |
Ex Officina Elzeviriana. Anno 1634. | (Rézmetsetű címlap.)

24-r. 111 × 60 mm. (16), 313 (2) l. 2 üres levél. Tartalmáról tévesen állítja WILLEMS, hogy pusztá lenyomata LAMBERTUS VANDERBURCHIUS Sabaudorum ducum principumque historiae gentilisiae libri duo, Leyden 1599. c. munkájának. E művel, mely H. rel. 700. jelzet alatt megvan a Nemzeti Múzeum könyvtárában, összevetettem az ELZEVIEREK e kiadványát s megállapítottam, hogy kimaradtak VANDERBURCHIUS-nak KÁROLY savoyai herceghez intézett ajánló levele, a szerzőhöz intézett üdvözlő versek, a genealogiai-táblázatok s az egyes hercegeknek szentelt cikkelyek végén egybeállított családtörténeti átnézetek. Ellenben új, a bevezető darabok közt a Sabaudiae ducabus vulgo Le duché de Savoye c. cikk s a kötet utolsó fejezete: Dissertatio de Statu politico Sabaudiae. 297—313 l.

V. ö. WILLEMS 411. sz. a. Példányunk teljesen ép sima hárttyakötésbe van kötve; címlapján néhány rozsdafolt. Jelzete: Geo. 774.

38.

RESPUBLICA BOHEMIAE | a | M. Paulo Stranskii | *descripta*. |
LVGD. BATAVORVM, | Ex Officina Elzeviriana. Anno 1634. | Cum Priv. |
(Rézmetsetű címlap.)

¹ J. GUIGARD: Armorial du bibliophile. Paris 1870—73. II. 71—72. l.

24-r. 109×57, illetve 109×54 mm. (8), 507, (13) l. Tartalma: STRANSKY PÁL 1633. nov. 9-én kelt ajánló levele. (3—6) l. — Tartalomjegyzék. (7) l. — GEORGIUS COLSINIUS üdvözlő versei az olvasóhoz. (8) l. — STRANSKY munkája. 1—507 l. — Index. (1—12) l. — 1626. máj. 15-én kelt privilégium. (13) l.

V. ö. WILLEMS 414. sz. a. A M. N. Múzeum könyvtárában két példányban van meg. Az egyik, gótikus német szöveggel teleirt hártýába van kötve s címlapja versójára *Samuel Székely de Doba* feliratú címeres exlibrisz van ragasztva.¹ Ehhez van hozzákötve a *De principatibus Italiae* 1631-iki kiadása. Jelzete: Geo. 673. A másik példány a *Respublica Poloniae*. 1627. c. műhöz van kötve (l. 7. sz. a.). Jelzete: Geo. 764.

39.

TYRCICI IMPERII | STATVS | Accedit | De Regn. Algeriano | atque
Tunetano | *Commentarius*. | LVGDVNI BATAV : | Ex officina ELZEVIRIANA |
A° cDc XXXIV. | *Cum Privilegio* | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 109×58 mm. (8), 363, (5) l. Tartalma azonos az 1630. kiadásával, amihez még Appendix gyanánt, a címlapon is föltüntetett *De Algeriano regno* és *De Tunetano regno* c. fejezetek járultak.

WILLEMS rendes szokásától eltérően nem szentel e kiadásnak külön számot, hanem csupán az 1630. kiadáshoz irt jegyzetben utal rá. Sima hártýakötésű, kifogástalan példányunk SZÉCHÉNYI FERENC gróf könyvtárából való. A címlap felső peremén e bejegyzés: *Monasterii S. Joannis sub rupe*. Jelzete: Turc. 657. m. Egy másik, hátán és tábláin aranyozott borjúbőrkötésű példány HORVÁTH ISTVÁN könyvtárából való. Jelzete: Turc. 496.

1637.

40.

STATVS | particularis | REGIMINIS | S. C. Majestatis | FERDINAN- | DI
II | 1637. | (Rézmetszetű címlap. 22. kép.)

¹ Kisebbitett mását l. CZAKÓ: Az orsz. magyar iparművészeti múzeum exlibrisz kiállításának katalógusa. Budapest, 1903. c. mű 23 l. (64 sz.)

24-r. 110×57 mm. (16), 365 l. és 1 üres levél. Tartalma: A limináris darabok u. m. a könyvnyomtató előszava s a syllabus contentorum, továbbá a XXXIV. fejezetre oszló munka.

V. ö. WILLEMS 461. sz. a. Szerinte kétségkívül az ELZEVIER-ek leydeni műhelyéből került ki, aminek bizonyysága az előszó fölötti fejléc közepén alkalmazott remete, a leydeni ELZEVIER-ek legjellegzetesebb mesterjegye. Szép példányunk sima hártýába van kötve. Jegye: Germ. 5781. E műből egy azonos címképpel díszített, de különben tipográfiilag messze alatta álló utánnyomás is készült valamely német könyvnyomdában, melyet legkönynyebben arról ismerhetünk meg, hogy az utolsó fejezet: DANIELIS EREMITAE Iter germanicum, hiányzik belőle. Könyvtárunkban ez is megvan pápírkötésben, JANKOVICH MIKLÓS könyvtárából. Jelzete: Germ. 5782.

1639.

41.

22. kép.

REGNI | CHINEN- | SIS | descriptio. | Ex | *Varijs Authoribus* | LVGD BATAV. | Ex Offic. Elzeviriana cDc XXXIX. | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 111×54 mm. (8), 365, (18) l., 1 üres levél. Tartalma: A nyomtatók ajánlása ADRIANUS PAU-hoz. (3—4) l. Levél az olvasóhoz. (5—6) l. Tartalomjegyzék. (7—8) l. NICOLAS TRIGATIUS De regno Chinae kivonata 1—355 l. és MARCO PAOLO utazásának kivonata. 355—365 l. Index. (1—18) l. A 297. és 298. lapon egy-egy fametszet, mely kínai férfit, illetve nőt ábrázol.

V. ö. WILLEMS 486. sz. a. Jól konzervált példány, csupán a címlap aljáról hiányzik egy 8 mm-nyi sáv; sima hártýa kötésben

van együvé kötve a MAIRE-féle Respublica Moscoviaeval. Jelzete : Geo. 805.

1641.

42.

Philippi Cluverii | INTRODVC- | TIONIS | in | *Vniuersam GEO* |
GRAPHIAM tam, | Veterem quàm |
Novam, Libri VI. | AcceBit | P.
Bertij Breviarium | Orbis terrarum |
 LVGD. BAT. | *Apud Elzevirios, 1641.* |
 (Rézmetszetű címlap.)

23. kép.

BATAVOR. | Ex Officina Elzeviriana | clb lbc xli. | (Rézmetszetű címlap 23. kép.)

24-r. 105 × 56, illetve 108 × 56 mm. (16), 460, (10) l. Tartalma, a bevezető darabok közt: Introductio és Indiculus capitum. Maga a szöveg, melyet ismeretlen szerző állított egybe L. ANDREAS RESENDIUS, NICOIAUS d'OLIVEIRA, DUARTE NUNNEZ DE LEARTO, DAMIANUS A GOES s a kedvelt forrás: THUANUS nyomán. Az anyag

24-r. 101 × 54 mm., 352, 70,
 (9) l. Tartalma a címben felsorolt két munka, amit JOSEPHUS VORSTIUS-nak DOMINICUS MOLINUS velencei patriciushoz intézett levele vezet és az index capitum rekeszt be. A kis alakú első (általában második) kiadás, melyet 5. sz. a. irtunk be, 1627-ben látott napvilágot.

V. ö. WILLEMS 513. sz. a. Jókárban lévő példány, sima hártya-kötésben. Jelzete: Geo. 337.

43.

PORTVGALLIA | Sive | DE
 REGIS PORTVGALLIAE | REGNIS
 ET OPIBVS | Commentarius. | LVGD

14 fejezetre oszlik, amihez még 13 rövidebb függelék járul. Végül jő az index.

V. ö. WILLEMS 525. sz. a. A Nemzeti Múzeumban három példány van belőle; kettő XVIII. sz-i borjúbőr-, s egy sima hártakötésben. Amazok elsejének jelzete: *Geo.* 766.; a másiké *H. rel.* 1312. A pergamen kötésű példány jelzete pedig, mely a Hispania 1629-iki kiadásához van hozzákötve: *Geo.* 734.

44.

Thomæ Smithi | Angli | De REPUBLICA | ANGLORVM | Libri tres. | QVIBVS ACCESSERVNT | Chorographica illius des- | criptio aliq̃ politica | tractatus. | Editio vltima priori- | bus multo auctior. | LVG. BATAVOR. | Ex officina Elzeviriana, | cD DC XLI. | Cum Privilegio | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 107×60, illetve 112×58 mm. (16), 428, (12) l. E kiadás kisebb pótlásokon kívül három új fejezetet tartalmaz; ezek: a 11—13. fejezetek.

WILLEMS szerint (529. sz.) ez évben két kiadás készült e műből. A Nemzeti Múzeumban csupán a WILLEMSnél másodikként leírt kiadás van meg két példányban. Mindkettő sima hártakötésbe van kötve. A jobb karban lévő példány JANKOVICH MIKLÓS könyvtárából való; a címlap alján e bejegyzés: *Job: Casp: Hoefcheri 1707.* Jelzete: *Geo.* 661. A másik példány címlapjának felső jobb sarka ki van egészítve, alján e bejegyzés: *Ladislaus Zeedus.* Jelzete: *Britt.* 390.

1643.

45.

REPUBLICA | BOJEMA | á | M. Paulo Stransky, Z. | Descripta, recognita, et aucta. | LVGD. BATAVORVM, | Ex Officina Elzeviriana. Anno 1643. | Cum Priv. | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 109×58 mm. (8), 575, (13) l., 2 üres levél. Tartalma, néhány kisebb toldást továbbá a 12. és 20. ujjonnan hozzákérült fejezetet nem tekintve, azonos a 38. sz. a. ismertetett művel.

V. ö. WILLEMS 563. sz. a. Két sima hártakötésű, jó példány, melyek egyikének címlapja kijár. Ennek jelzete: *Geo.* 676. A másik

teljesen sértetlen példány HORVÁTH ISTVÁN könyvtárából került a Múzeumba. Jelzete: Austr. 2190.

1647.

46.

PERSIA | feu | REGNI PERSICI | Status. | *Variaque Itinera* | in
atque per | Persiam : | cum Aliquot Iconibus | Incolarum. | *Secunda*
Editio priori | *auctior.* | Cum Privilegio | LVGD. BATAV. ex officina
Elzeviriana, | Anno MDCCXXXVII. | (Rézmetszetű címkép: C. Cl.
Dusend Sculpsit.)

24-r. 110 × 55 mm. (8), 362, (13) l. Tartalmilag azonos a 31. sz. a. leírt művel.

V. ö. WILLEMS 623. sz. a. Borjúbörkötésű ép példány. Jelzete: Geo. 823.

Amsterdam.

1641.

47.

TH CAMPANELLA | De | MONARCHIA | HISPANICA | *Editio noui-*
sima, aucta & emendata ut praefatio | *ad lectorem indicat.* | Amster-
dami | *Apud Ludouicum Elzevirium* | A^o 1641. | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 103,5 × 54 mm. (8), 376 l. (Az utolsó lap tévesen 379 számot visel.) WILLEMS (971. sz.) szerint a leydeni műhelyben készült az amsterdami ELZEVIER-cégnek. Tartalma: a kiadó levelei JOACHIMUS VICOFORTIUSHOZ és az olvasóhoz, a tartalomjegyzék, a címlapon feltüntetett munka s két függelék, melyek elsejében «tractatur quaestio illa, utrum monarchia universalis sit optanda et speranda», másika pedig: Epilogus et encomium magni Imperii Romani.

Könyvtárunkban két azonos példány van belőle. Az egyik borjúbörkötésben, javított címlappal. Jelzete: H. rel. 843. A másik hártýakötésben, az elébe kötött két üres lap másodikának verzőján e megjegyzéssel: *Hic liber autem est prohibitus et damnatus.* Jelzete: Geo. 724.

1649.

48.

DESCRIPTIO | REGNI IAPONIÆ | Cum quibusdam | affinis materiae, | *Ex variis auctoribus collecta* | *et in ordinem redacta per* | BERNHARDVM VARENIVM |
Med. D. | AMSTELODAMI, | Apud Ludovicum Elzevirium. | ANNO M. DC. XLIX. | (Rézmetszetű címlap. 24. kép.)

24-r. 115 × 59, illetve 107 × 55 mm., (48), 287; (8), 320 l., a 30—31 l. közt egy behajtott tábla. Az első rész utolsó lapja tévesen 267 számot, a második rész két utolsó lapja pedig 119 és, 120 számot visel. Az első kötet limináris darabjai: VARENIUS 1649. jul. 1-én kelt ajánlása a hamburgi tanácshoz, előszava az olvasóhoz, egy hosszabb Dissertatio de rebus publicis in genere s végül a kötetben idézett művek jegyzéke: A második résznek külön szedett címlapja van s az augusztus havában kelt ajánló leveletszerző KRISZTINA svéd királynőhöz intézte.

24. kép.

V. ö. WILLEMS 1095. sz. a. Két, sima hártýába kötött példány. Az egyik, mely kijár kötéséből, SZÉCHÉNYI FERENC gr. könyvtárából való s 1725-ben *Christophorus, abbas Luccenni* birtokában volt. Jelzete: Geo. 818. A másik, JANKOVICH MIKLÓS gyűjteményéből származó teljesen ép, de jobban körülvágott példány jelzete: Geo. 817.

1653.

49.

TH. CAMPANELLA | De | MONARCHIA | HISPANICA | Editio nouissima, aucta & emendata ut prefatio | ad lectorem indicat | Amsterodami | Apud Ludouicum Elzevirium | A^o 1653. | (Rézmetszetű címlap. 25. kép).

Johann Jacob Tetzer.

25. kép.

24-r. 110 × 55 mm., (8), 376 l. A 46. sz. a. ismertetett mű változatlan lenyomata.

V. ö. WILLEMS 1159. sz. a. Sima hártýába kötött szép példány. Címlapján alól e bejegyzés: *Johann Jacob Tetzer.* Jelzete: Geo. 727.

1660.

50.

A. GISLENI | BVSBEQVII | Omnia | quæ extant. | Cum Privilegio | AMSTELODAMI, | Ex Officina Elzeviriana. | Anno 1660. | (Rézmetszetű címlap: C. Cl. Dufend Sculpsit. 26. kép.)

24-r. 105 × 56 mm. 575, (23) l. Szószerinti lenyomata, de gyengébb papírra, a 29. sz. a. ismertetett 1633. kiadásnak.

V. ö. WILLEMS 1253. sz. a. Sima hártýakötésű példány. Bejegyzések az első őrlapon felül: *Bibl. Hung. Jankovichiana E. ord. 2.*; u. o. alul: *M. Job. Andr. Ziegler 1662*; a címlap alsó szegélyén: *Ex bibl. . . chionum 1802.* Jelzete: Turc. 394.

1667.

51.

I. SLEIDANII | DE | QVATVOR SVMMIS | IMPERIIS | Libri tres: |

Postrema editione | hac accurate | recogniti | AMSTELODAMI | Apud
Danielem Elzevirium | A^o cfo lbc lxxvii. | (Rézmetszetű címlap 27.
kép.)

24-r. 115 × 60 mm., 237, (25) l., 1 üres levél.¹ Változatlan
lenyomata a leydeni ELZEVIER-ek 1631. kiadásának, melyet 22. sz.
a. ismertettünk. Amsterdamban 1654. és 1678-ban is készült belőle
új lenyomat, ezek azonban nincsenek meg könyvtárunkban.

V. ö. WILLEMS 1388. sz. a. Sima hártyakötésű példány, a cím-
lap alsó részére új papirossal pó-
tolva. A címlap felső részén e
bejegyzés: *Gerhardus Fwich*. A
múzeumba HAJNIK IMRE könyv-
tárával került. Jelzete: H. un.
1055. a.

1670.

52.

Philippi Cluverii | INTRO-
DVC- | TIONIS | in | *Vniuer-*
sam GEO- | GRAPHIAM, tam | Veterem
quàm | Novam Libri VI. | Acceßit |
P. Bertij *Breviarium | Orbis terra-*
rum | Amstelodami, | *Apud Elzevirios.*
1670. | (Rézmetszetű címlap.)

24-r. 111 × 59 mm., 352, 70,
(10) l., a 33. és 34. l.-hoz egy-
egy összehajtogatott melléklet. A
leydeni műhely 1629. kiadásának második amsterdami lenyomata.
Az 1659. és 1677. amsterdami kiadások nincsenek meg könyv-
tárunkban.

V. ö. WILLEMS 1426. sz. a. Sima hártzába kötött, szépen kon-
zervált, de annyiban csonka példány, hogy a 9. laphoz tartozó

26. kép.

¹ WILLEMS-nél tévesen 25 számozatlan levél áll, lap helyett.

melléklet hiányzik belőle. A második őrlapon e bejegyzés: *Michaël Preuschen Rodenaviâ Hassus 1. Novemb.: 1673. Jelzete: Geo. 340.*

II. NEM ELZEVIER KIADÁSOK.

Leyden, Maire János sajtója.

1630.

53.

Respublica | HOLLANDIÆ, | et Urbes. | LVGDVNI BATAVORVM, Ex officina | JOANNIS MAIRE. Anno c^o l^o c^o cxxx. | (Rézmetszetű címlap 28. kép.)

24-r. 103 × 51 mm. (6), 434, (14) l., illetve egy ugyanez évből való másik kiadásban 526 l. Az *a* kiadás tartalma: De

27. kép.

mirandi Bataviae, költemény (3 l.), u. a. görögül (4) l. Contentorum in hoc enchiridio conspectus. (6) l. — HUGONIS GROTH de antiquitate reipubl. Batavicae lib. I. 1—120 l. — PAULI MERULAE De statu reip. Batavicae diatriba. 121—162 l. — LUD. GUICCARDINI Hollandiae Selandiaeque descriptio. 163—354 l. — A holland fejedelmek névsora P. SCRIVERII Batavia illustrata c. műből. 355—434 l. és az index. A *b* kiadás a bevezető költemény, hijján amazal teljesen azonos tartalmú, csupán a végén van még két Zelandiara vonatkozó rövid latin vers, ADRIANUS STOFFERUS tollából.

V. ö. BRUNET: Manuel du

libraire⁵ V: 1777 h. Az *a* kiadásból egy, a *b* kiadásból két példány van a M.N. Múzeum könyvtárában. Az *a* példány kötésének hátrésze sima hártya, födeleihez gót betűkkel teleírt pergament használtak. SZÉCHÉNYI FERENC gróf példánya. Jelzete: Geo. 735. A *b*¹ példány sima hártyakötésben, némileg javított címlappal. Jelzete: H. rel. 1037. A *b*² példány HAJNKI IMRE könyvtárával került a múzeumba; kötése sima hártya; a 481. laptól végig az eredeti hiányzik s gondos kézírás pótolja. Jelzete: Geo. 736.

54.

Respublica | MOSCOVIÆ |
et Urbes. | Accedunt quædam | latinè
nunquam | antehac edita. | LUGDUNI BATAVORUM, | Ex officina JOANNIS
MAIRE c1o 10c xxx. | (Rézmetszetű címlap: . . . C. de Pas fecit.)

24-r. 110 × 56 mm; (14), 565, (5) l. Tartalma: a névtelen szerző előszava, a tartalomjegyzék, majd az ALEXANDER GUAGNINUS, JOANNES FABER, ANTONIUS POSSEVINUS, MICHAËL FOEDOROWITZ s mások nyomán 12 fejezetben egybeállított mű s végül az index.

V. ö. BRUNET: Manuel⁵ V: 1778 h. Jó példány, melynek megsérült címlapja ki van szakítva. Hozzákötve a 41. sz. a. leírt ELZEVIER-féle China Leyden, 1639. c. műhöz. Jelzete: Geo. 805.

1631.

55.

Ioh. Angelij | WERDENHAGEN, | l. c. | De | REBUS PUBLICIS | HANSEATICIS | Tractatus generalis. | Cum Privilegio | LUGDUNI BATAVORUM | Ex officina JOANNIS MAIRE. c1o 10c xxxi. | (Rézmetszetű címlap, két ol-

28. kép.

dalt Lübek, Braunschweig, Köln és Danzig címerével s alul Lübek látképével.)

A második kötet címlapja így hangzik: Ioh: Angelii | WERDENHA- | GEN. I. C. C. | de | REBVS PVBLCIS | HANSEATICIS | et earum nob. | Confœderatione | Tractatus speci- | alis. | Cum Privilegio. | LUG-

29. kép.

DUNI BATAVORUM | Ex Officina Joannis Maire. Anno 1631. | (Rézmetszetű címlap, két oldalt Brema, Rostock, Magdeburg, Lunenburg és Hildelsheim címerével s alól Köln látképével. 29. kép.)

24-r. Négy rész két kötetben. 101×53 mm., (68), 982; (44), 1348 l. A limináris darabok fontosabbjai: a Summa privilegii, kelt Hágában, 1630. szept. 9., a két ajánlás, melyek elseje Leydenben kelt 1629. jun. 24-én, a két előszó s több, a szerzőhöz intézett üdvözlő vers. Az első kötetbe a szerző csinosan metszett arcképe is be van illesztve. A metsző C. de Pas.

V. ö. BRUNET: Manuel⁵

V: 1777 h. Szép példány, sima hártakötésben, zöld selyemkötők nyomaival. Mindkét kötet címlapjának verzőjára MILLER címeres könyvjelzője van felragasztva. Jelzete: Geo. 713. A II. kötet első fele, a 752 l.-ig terjedő pars III, még egy példányban megvan, ugyancsak sima hártakötésben. Jelzete: Germ. 5963.

1635.

56.

GVILLELMI*POSTELLI* De | RESPVBLICA,* | Seu | Magistratibus|

* Vörössel szedve.

ATHENIENSIVM* | Liber | *Ex Musivo* | IVAN.* BALESDENS,* in | Principe
Senatu Advocati | (Nyomdászjelvény.) LVGDVNI BATAVORVM | Ex offi-
cina JOANNIS* MAIRE | cDc Ioc xxxv.

24-r. 105 × 54 mm., 232, (6) l. Szerző rézmetszetű arcképé-
vel, címkép gyanánt. A számozatlan lapokat az index capitum
tölti be.

V. ö. BRUNET: Manuel⁵ V: 1776. h. Ő e kiadást nem ismeri,
hanem 1621-ből említi meg, mint ELZEVIER-nyomtatványt. Ez adata
téves s az itt leírt kiadás az *editio princeps*. — Szép példány, ara-
nyozott hátú borjúbőrkötésben. Jelzete: Ant. 1654.

1641.

57.

BONAVENTURA | CORNELIUS BERTRAMUS* | *De* | REPUBLICA* |
EBRÆORUM, | Recensitus* | *Commentarioque illustratus* | Opera* |
CONSTANT L'EMPEREUR | ab Oppijck | [Nyomdászjelvény.] LVGDVNI
BATAVORVM | Ex Officina JOANNIS MAIRE* | cDc Ioc xli.

24-r. 107 × 54 mm., (48), 452, (22) l. A Leydenben 1641.
kelt előszó GERARDUS ab AERNHEMhez van intézve. A végén két
mutató van, melyek egyike a mű tartalmára, a másika az idézett
héber szavakra vonatkozik s végül az «errata»-jegyzék.

V. ö. BRUNET: Manuel⁵ V: 1776. h. Csinos példány, hozzá-
kötve CUNAEUS de republica Haebreorum libri III. c. és a 24. sz. a.
leírt műhöz. Jelzete: Geo. 808.

1642.

58.

TRACTATUS | *De* | CONSTITUTIONE | IMPERII | ROMANO-GER-
MANICI | *Auctore* | IACOBO LAMPADIO I. C. | LVGDVNI BATAVORVM |
Ex officinâ JOANNIS MAIRE | 1642. (Rézmetszetű címlap *W. fecit*.)
A szedett címlap így hangzik: Tractatus | *De* | REPUBLICA |
ROMANO-GER- | MANICA | *Auctore* | JACOBO LAMPADIO, I. C. | *Accessit* |
Eiusdem Discursus de NATURA | NUMMI, & Interpretatio L. 2. | C.

* Vörös nyomású sor.

de Vfiuap. pro Hered. | Item JACOBI AUGUSTI THUA- | NI GERMANIAE
Descriptio, | ex eius lib. 2. Histor. | *Editio tertia, auctior et emenda-*
tior. | (Rozetta.) LUGDUNI BATAVORUM, | Ex Officina JOANNIS MAIRE |
cLo Ioc XLII.

24-r. 111 × 57 mm., 377 l. Első leydeni kiadása BRUNET sze-
rint¹ 1634-ben jelent meg. E mű eredetileg a jogi doktorátus
alapjául szolgáló értekezésnek készült 1619-ben De iurisdictione
imperii Romano-Germanici címen s megfelelőbb jelen címét az
1642-iki kiadást sajtó alá rendező H. CONRINGIUS-tól nyerte.²

A M. N. Múzeum könyvtárában e kiadásból három azonos
példány is van. Az egyik sima hártvakötésben. Jelzete: Germ.
4935. A másik MILLER exlibriszével, borjúbörkötésben. Jelzete:
Germ. 4939. A harmadik, papirborítékba fűzött példány, a be-
jegyzés szerint: *Sallay Imre úr ajándéka 1862. Ap. 17-én.* Jelzete:
Geo. 712. d.

1652.

59.

COMPENDIUM | Historiæ Batavicæ. | LVGD. BATAVORUM | *Ex Officina*
Johannis Maire. 1645. | (Rézmetszetű címlap: *C. v. D(alen)*³ *sculp.* 30.
kép.) A szedett címlap: COMPENDIUM | Historiæ Batavicæ | A JULIO
CÆSARE | usque ad haec tempora. | *Auctore* | ANTONIO THYSIO, I. C. |
& Professore in Acade- | miâ Leidenfi. | *Accessere* | *præter duos eius-*
dem dif- | *curfus oratorios, Articuli pacis* | *inter Hispaniarum Regem*
& Fæderatos Proceres. | (Nyomdászjelvény.) | LUGDUNI BATAVORUM, |
Ex Officina JOANNIS MAIRE | cLo Ioc LII.

24-r. 109 × 57 mm., (48), 479 l. A rézmetszetű címlap év-
száma téves, amint ezt a kiadványt bevezető ajánlás kelte: Leyden,
1651. október hava is igazolja.

V. ö. BRUNET: Manuel⁵ V: 1776. h. Jól konzervált példány,
sima hártvakötésben. Jelzete: H. rel. 1520.

¹ Manuel du libraire. 5 V: 1777.

² V. ö. Allg. Deutsche Biographie XVII: 574 l. E munka az 1634-iki
kiadást nem említi.

³ V. ö. Catalogue de la bibliothèque HAMMER IV: 527 l., 27357 sz.

1645.

60.

GULELMI POSTELLI | *De* | REPUBLICA, | *Seu* | MAGISTRATI-
BUS | ATHENIENSIIUM | Liber. | *Ex*
Musæo | JOAN. BALESDEUS, In | Prin-
cipe Senatu Advocati. | *Accessit* |
ANTONII THYSII J. C. | *Discursus*
Politicus de eadem ma- | teriâ, &
Collatio Atticarum | & Romanorum
legum. | (Rozetta.) LUGDUNI BATA-
VORUM, | *Ex Officina JOANNIS MAIRE.* |
CLO IDC XLV.

24-r. 109 × 61 mm., (6), 368
l. POSTELLUS rézmetszetű arc-
képével. A címlapon jelzett füg-
gelékkel bővített, különben lapról-
lapra az előző kidással (l. 56.
sz. a.) megegyező kiadás.

V. ö. BRUNET Manuel⁵ V:
1776., aki tévesen mint az ELZE-
VIER-ek kiadványát említi s a bő-
vítésről nem szól. Sima hártya-
kötésű példány, a címlap hátán
MILLER exlibriszével. Jelzete: Ant.
1648.

LUGD. BATAVORUM.
Ex Officina Iohannis Maire. 1645

30. kép.

Amsterdam, Janssonius János sajtója.

1632.

61.

Ioh: Angelii | WERDENHAGEN | I. C. C. | Vniuersalis | *Introductio*
in | omnes | RESPVBLICAS | siue | POLITICA GENERALIS | Amstelodami, |
Apud Joann Janssonium | Anno. 1632. | (Rézmetszetű címlap 30. kép.)
24-r. 104 × 51 mm., (62), 767, (25) l. Az ajánló levél 1631. nov.

1-én kelt. A kötet végén lévő számozatlan lapok jó részét M. STAT. BUSCHERUS Paraenesis eximia c. műve tölti meg.

V. ö. BRUNET Manuel du libraire⁵ V: 1776. h. SZÉCHÉNYI FERENC gróf példánya, rongált fatáblás, borjúbőrkötésben. Jelzete: Pol. g. 1536a. Ugyanez évben BLAEU Vilmos kiadásában is napvilágot látott, de rézmetszetű címlap nélkül s rendkívül apró nyomással. E kiadás jelzete: Pol. g. 1536.

Coll. Soc. Jesu Indeb. 1664

31. kép.

JOANNIS COTOVICI itinerario Hierosolymitano et Syriaco excerpta. 113—228 l. — Arabia leírása LODOVICUS GODOFREDUS Archonologia Cosmica c. és ADRIANUS ROMANUS Theatrum urbium c. művéből. 229—257 l. — VOLFGANGI DRECHSLERI Historia Arabum. 258—288 l. — S végül: Appendix sive excerpta ex MUHAMMEDIS ALFERGANI Astronomicis. 289—297 l.

V. ö. BRUNET Manuel du libraire⁵ V: 1776 hasáb. Szerinte jobb az 1635. kiadás. Két példány. Egyik vakon préselt birkabőrbe

1633.

62.

ARABIA, | seu | Arabum vicina-
rumq; gentium Ori- | entalium leges,
ritus, | sacri et profani mo- | res, in-
stituta et | historia: | Accedunt præ-
terea | varia per Arabiam | itinera,
in quibus mul- | ta notatu digna
enar- | rantur | AMSTELODAMI | Apud
Joannem IanBonium. A^o 1633. |
(Rézmetszetű címlap. 31. kép.)

24-r. 106 × 54 mm., 297 l.

Tartalma: De nonnullis orient-
alium urbibus a GABR. SIONITA ac
JOANNE HESRONITA. 3—90 l. —
CHRISTOPHORI RICHERII De moribus
atque institutis Turcarum, Arabum,
aliarumque. 91—112 l. — Ex

kötve, rézcsatokkal. HORVÁTH ISTVÁN könyvtárából. Jelzete: Geo. 803. A másik hárttyakötésben, SZÉCHÉNYI FERENC gr. könyvtárából, egybekötve az ELZEVIER-féle Persiával. Jelzete: H. E. E. 269.

63.

DE | LEODIENSI | REPUBLICA. | Auctores Præcipui | Partim nunc
primum editi | in quibus | Descriptæ
antiquitates, | antiſtitum Historia, et |
alia habentur | Edidit | MARCVS ZVE-
RIVS | BOXHORNIVS | Cum Privilegio
| Amſtelodami, | Apud Joannem Jan-
ſonium | Anno 1633. | (Rézmetszetű
címlap.)

24-r. 111 × 52 mm., (6), 516
l. Tartalma: Descriptio agri Leo-
diensis auctoribus L. GUICCARDINO,
ABRAHAMO ORTELIO, VALERIO AND-
REA. — JOANNIS PLACENTII historia
episcoporum Leodiensium. — Dip-
lomata Leodiensia. — Alia, ad res
domi forisque a Leodiensibus gestas
spectantia, passim excerpta.

V. ö. BRUNET Manuels V:
1777. h. Szúrágta példány, sima
hárttyakötésben. Jelzete: H. rel.
839.

32. kép.

1634.

64.

RESPUBLICA | NAMVRCEN- | SIS, | HANNONIÆ, | et | LVTSEN-
BVR- | GENSIS | Amſtelodami, | Apud Joannem Janſonium. 1634. |
(Rézmetszetű címlap. 32. kép.)

24-r. 112 × 57 mm. 522 l. Tartalma: I. B. GRAMAYE Respub-
lica és Historia Namurcensis. 3—110 l. — LUD. GUICCIARDINI de-
scriptio comitatus Namurcensis. 110—120. — U. a. Descriptio
comitatus Hannoniae. 121—181. l. — JOAN. BERTELII descriptio

ducatus Luxemburgensis és historia principium Luxemburgensium. 183—511 l. — Végül: De moribus populi Luxemburgensis. 512—522 l.

V. ö. BRUNET Manuel⁵ V: 1777 h., ahol alighanem tévesen 1633. év alatt szerepel. Sima hárttyakötésű, jól fentartott példány. Jelzete: Geo. 750.

Utrecht, Zilius Gisbert sajtója.

1664.

65.

Respublicæ | ACHÆORUM | et | VEIENTIUM | Juxta sua Fata |
in usum | Præfentis Seculi | deliniatæ | a | MARTINO | SCHOOCKIO |
TRAJECTI ad RHENUM. | Ex officina Gifberti Zylii. | A^o MDCLXIV |
(Rézmetszetű címlap.)

24-r. 110 × 56 mm. (16), 224 l. E műből két, a címlap hijján teljesen azonos kiadás készült. A *b* kiadás címlapja a következő: FATUM | Reipublicæ | ACHÆORUM | et | VEIENTIUM | in Exemplum | propositum | à MARTINO | Schoockio | TRAJECTI ad RHENUM | ex officina Zyliana 1664. |

V. ö. BRUNET Manuel⁵ V: 1776 h., aki e körülményről nem tesz említést. Az *a* levonat sima hárttyakötésben. Jelzete: H. ant. 738.; a *b* levonat aranyozott hátú bőrkötésben. Jelzete: H. ant. 738d.

Strassburg, Staedelius János sajtója.

1658.

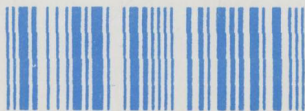
66.

PETRI | HENDEREICH | MASSILIA | (97 × 113 mm. rézmetszetű címlap). Szedett címlap: PETRI | HENDREICH | MASSILIA. | Argentoratis | Apud fosiám Staedelium | (Vonal) | M. D. C. LVIII. |

24-r. 97 × 51 mm. A rézmetszetű címlapon kívül: (10), 418, (17) l., 5 üres l. A végén van az index auctorum.

V. ö. BRUNET Manuel⁵ V: 1777. h. Szerinte először 1652. jelent meg. Sima hárttyakötésű példány, zöld selyemkötők nyomai-val. A szedett címlapon e bejegyzés: Ex libris Comitís Francisci de Nadasd, 1669. Jelzete: Gall. 870.

150,- Ft

9789637615290